

Obsah

Úvod.....	6
1. Globální kontext	7
2. Vývoj hlavních ekonomických faktorů v ČR.....	10
3. Vývoj MSP v ČR.....	13
4. Zhodnocení posunu v plnění opatření dle klíčových oblastí	17
Podnikatelské prostředí	17
Přístup k financím	21
Přístup na trhy	26
Pracovní síla, dovednosti a vzdělávání.....	30
Výzkum, vývoj a inovace	33
Digitalizace.....	36
Nízkouhlíková ekonomika a účinné nakládání se zdroji.....	39
5. Souhrnné vyhodnocení podpor podnikům ze státního rozpočtu	47
6. Souhrnné vyhodnocení podpor MSP ze zdrojů EU.....	48
Seznamy	52
Seznam grafů	52
Seznam tabulek	52
Seznam obrázků.....	52
Seznam příloh	52

Seznam použitých zkratek

AI	Umělá inteligence (<i>Artificial intelligence</i>)
AMSP	Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR
AV ČR	Akademie věd České republiky
BEV	Bateriové elektrické vozidlo (<i>Battery Electric Vehicle</i>)
CNG	Stlačený zemní plyn (<i>Compressed Natural Gas</i>)
CO ₂	Oxid uhličitý
COVID-19	z anglického spojení <i>coronavirus disease 2019</i> , koronavirové onemocnění 2019
ČEB	Česká exportní banka
ČLFA	Česká leasingová a finanční asociace
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DIA	Digitální informační agentura
EDIHs	Síť Evropských center pro digitální inovace (<i>European Digital Innovation Hubs</i>)
EEN	Enterprise Europe Network
EIF	Evropský investiční fond
EISMEA	European Innovation Council and SMEs Executive Agency
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EK	Evropská komise
EKIS	Energetické konzultační a informační středisko
EU	Evropská unie
EU ETS	Systém EU pro obchodování s emisemi (<i>EU Emissions Trading System</i>)
EP	Evropský parlament
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost
EUR	Euro
FCEV	Elektrické vozidlo s palivovými články (<i>Fuel Cell Electric Vehicle</i>)
HDP	Hrubý domácí produkt
HPC	Výpočetní cluster (<i>High-Performance Computing</i>)

ICT	Informační a komunikační technologie (<i>Information and Communication Technologies</i>)
ILO	Mezinárodní organizace práce (International Labour Organization)
JKM	Jednotné kontaktní místo
KET	Klíčové technologie (<i>Key Enabling Technologies</i>)
LNG	Zkapalněný zemní plyn (<i>Liquefied Natural Gas</i>)
M-EKIS	Mobilní energetické konzultační a informační středisko
MF	Ministerstvo financí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MS	Monitorovací systém
MSP	Malé a střední podniky
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAKIT	Národní agentura pro komunikační a informační technologie, s. p.
NFPS	Nefinanční podnikatelský sektor
NPO	Národní plán obnovy
NRB	Národní rozvojová banka
NRIS3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR na období 2021-2027
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OZE	Obnovitelné zdroje energie
p. b.	Procentní bod
PHEV	Vozidlo PLUG-IN Hybrid
ProCop	Kontaktní místo pro výrobky
RIA	Hodnocení dopadů regulace (<i>Regulatory Impact Assessment</i>)
RIS3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci (<i>Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation</i>)
RVP	Rámcové vzdělávací programy

SMET	Pracovní skupina pro prosazování pravidel jednotného trhu (<i>Single Market Enforcement Task-Force</i>)
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
TA ČR	Technologická agentura České republiky
ÚPV	Úřad průmyslového vlastnictví
VaV	Věda a výzkum
VaVal	Věda, výzkum a inovace
VO	Výzkumná organizace
VP	Velký podnik

Úvod

Tato zpráva je předkládána v návaznosti na usnesení č. 261 ze dne 8. března 2021, kterým vláda ČR schválila *Strategii podpory malých a středních podniků v České republice pro období 2021-2027* (dále jen „Strategie podpory MSP“). Důraz na implementaci této strategie je rovněž reflektován v programovém prohlášení vlády ČR, které zdůrazňuje, že jako základ podpory malých a středních podniků v ČR budou využita opatření obsažená právě v této strategii. Příslušné resorty, instituce, agentury či organizace tak mají, ve spolupráci s hospodářskými a sociálními partnery, ze Strategie podpory MSP vycházet a implementovat ji.

Samotná strategie má za cíl z dlouhodobého pohledu vhodně nastavit politiku podpory MSP a vytvořit příznivé podmínky pro rozvoj, růst a zvýšení konkurenceschopnosti tohoto segmentu podnikatelů. Mezi klíčové oblasti, kterými se dokument zabývá, patří podnikatelské prostředí, přístup k financím, přístup na trhy, pracovní síla, dovednosti a vzdělávání, výzkum, vývoj a inovace, digitalizace, nízkouhíková ekonomika a účinné nakládání se zdroji.

Výše uvedeným usnesením vlády bylo zároveň ministru průmyslu a obchodu uloženo zpracovávat a vládě nejpozději do 30. listopadu roku n předkládat výroční zprávu o implementaci Strategie podpory MSP za rok n-1¹ s tím, že první zpráva za rok 2021 byla předložena vládě v roce 2022. Výroční zpráva za rok 2022 primárně shrnuje pokrok v plnění stanovených opatření v minulém roce. V neposlední řadě byl ministr průmyslu a obchodu zmocněn ke změnám ve smyslu aktualizace implementačních plánů a následného promítnutí této aktualizace do textu strategie, a to na základě usnesení Řídicího a koordinačního výboru Strategie podpory MSP, přičemž aktualizované implementační plány jsou součástí příloh této zprávy.

Zpráva zároveň shrnuje informace o vývoji malého a středního podnikání v ČR v roce 2022, a to v souladu se zněním § 9 zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání.

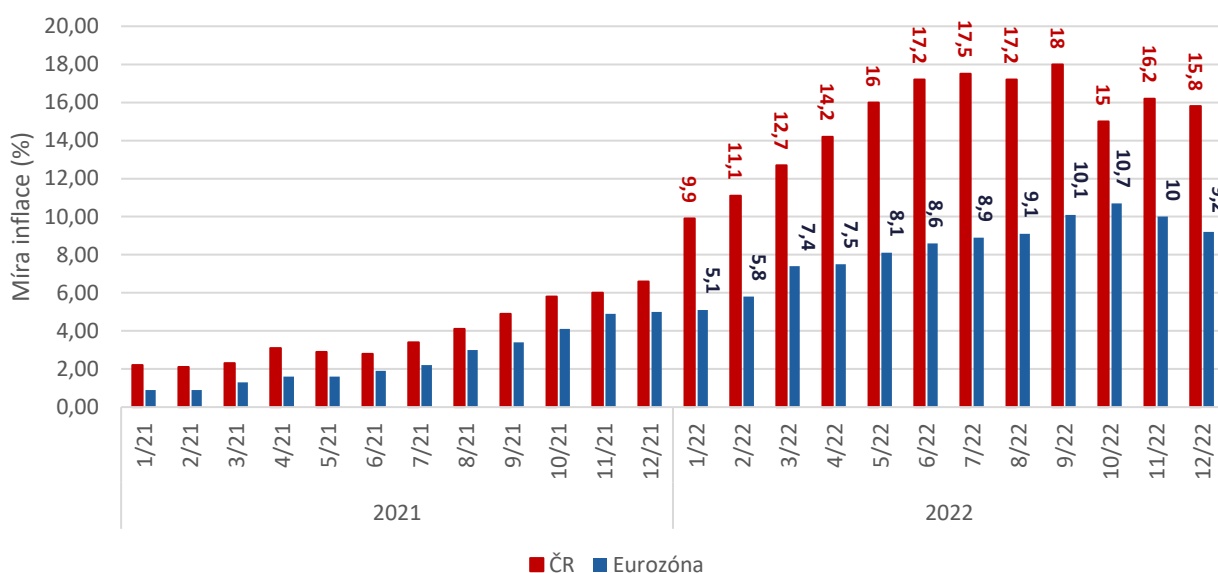
¹ Shrnuje stav k 31. 12. 2022.

1. Globální kontext

Vývoj podnikatelského prostředí byl i v roce 2022 ovlivňován doznívající pandemií COVID-19, mnohem zásadnější dopady ale měly důsledky napadení Ukrajiny ze strany Ruska v únoru 2022. Narušení územní celistvosti svrchovaného státu a vojenské operace v těsném sousedství Evropské unie vyvolaly ze strany EU vyhlášení sankčních mechanismů vůči agresorovi a posilování diplomatických aktivit a investic v oblasti obrany. V reakci na tíživou situaci a narušení celosvětového trhu s energií byla Evropskou komisí přijata iniciativa REPowerEU, jejímž cílem bylo urychleně snížit závislost na ruských fosilních palivích prostřednictvím úspor energie, investic do obnovitelných zdrojů energie a diverzifikace dodávek energie. Evropská komise předložila tento plán v květnu 2022, jeho návrhy úzce korelují s návrhy balíčku „Fit for 55“, které podporují ambiciózní cíl EU snížit do roku 2030 čisté emise skleníkových plynů nejméně o 55 % a dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu.

V roce 2022 čelily MSP v EU i na celém světě bezprecedentní ekonomické nejistotě doprovázené růstem inflace, úrokových sazeb, zvýšením nákladů na energie a suroviny. Hodnoty inflace dosáhly úrovní, které v EU nebyly pozorovány od 80. let 20. století. Při pohledu na hlavní složky inflace měly v Eurozóně nejvyšší průměrné tempo růstu (37,2 %) energie, jejich růst tedy zasáhl nejvíce energeticky náročné obory a průmyslové ekosystémy. Po celý rok 2022 patřila ČR k zemím s nejvyšší mírou inflace ze zemí EU-27 (3.-7. nejvyšší hodnoty).

Graf 1: Srovnání vývoje míry inflace v Eurozóně s vývojem inflace v ČR v letech 2021-2022

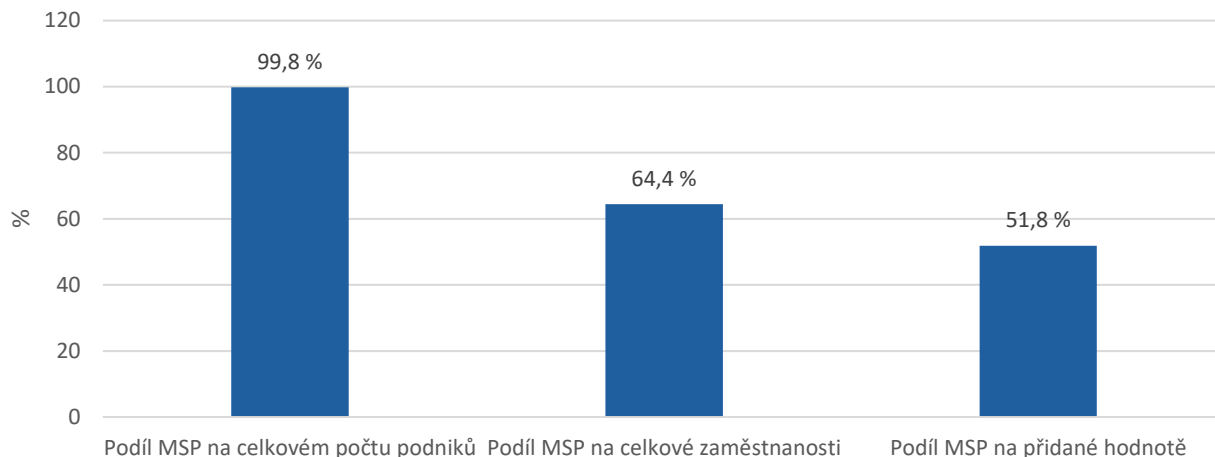
Zdroj: Eurostat, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

Podle Zprávy o přezkumu výkonnosti stavu MSP² v EU bylo v roce 2022 v EU-27 aktivních asi 24,3 milionu MSP, tyto podniky představovaly 99,8 % všech podnikatelských subjektů v nefinančním podnikatelském sektoru (NFPS). Zaměstnávaly 84,9 milionů lidí a vytvářely 51,8% podíl na celkové vytvořené přidané hodnotě.

V členských státech tvořily 90–95 % z celkového počtu MSP mikropodniky, jejich nejvyšší zastoupení mezi členskými státy EU bylo zaznamenáno v ČR (96 %), Nizozemsku (96 %) a Slovensku (98 %).

² Dostupné na: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC134336>

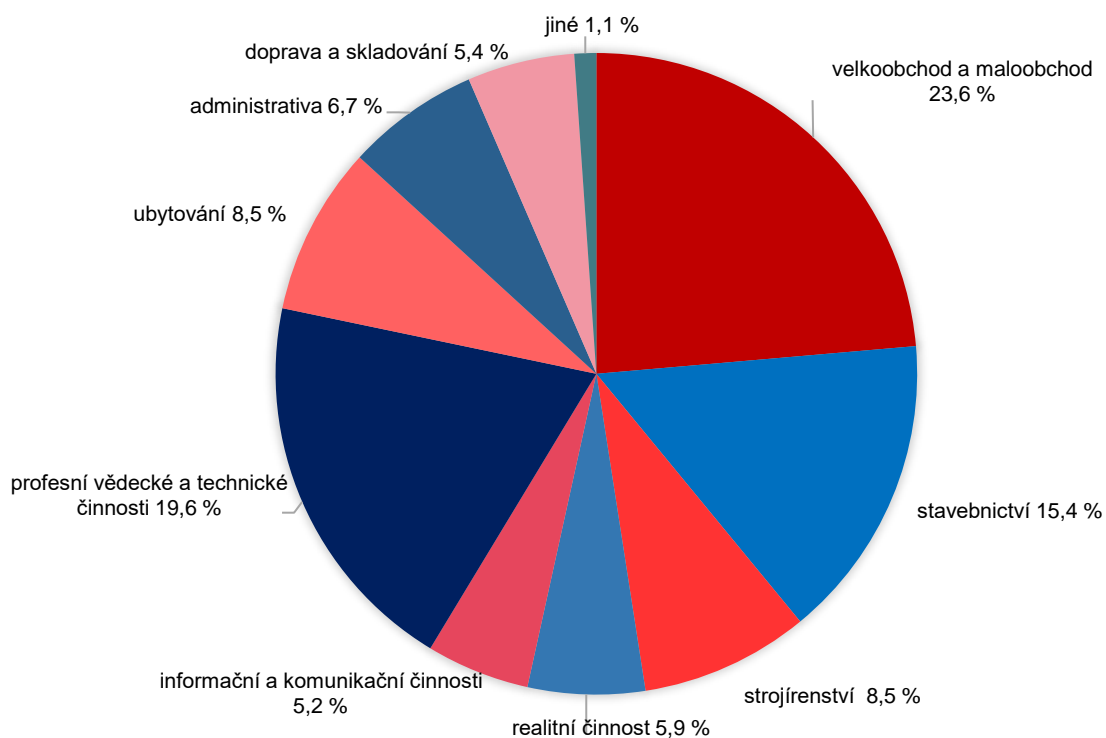
Graf 2: Podíl MSP v nefinančním sektoru v EU-27 podle počtu podniků, zaměstnanosti a přidané hodnoty

Zdroj: Evropská komise, graf Ministerstva průmyslu a obchodu³

MSP EU-27 působí v mnoha různých odvětvích, většina z nich ale patří k low-tech oborům, 30 % MSP bylo aktivních ve znalostně náročných nebo high-tech odvětvích, kde zaměstnávaly 21 % všech osob zaměstnaných v MSP a vytvořily 26 % celkové přidané hodnoty MSP v NFPS EU-27. Dlouhodobý trend ukazuje zvyšování zastoupení znalostně náročných oborů.

Graf 3: Zastoupení MSP EU-27 v odvětvích NFBS v roce 2022

Zdroj: Evropská komise, graf Ministerstva průmyslu a obchodu³

³ Dostupné na: https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en

Rostoucí náklady, zvyšující se úrokové sazby, nárůst pozdního příjmu plateb i snížení dostupnosti úvěrů zvýšily v roce 2022 pravděpodobnost bankrotů. Na druhou stranu vysoké účty za energie v roce 2022 motivovaly společnosti k opatřením pro zvýšení energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie. Firmy také prohloubily své aktivity v oblasti digitalizace ve světle rostoucích mzdových nákladů a nedostatku pracovních sil.

Energetická bezpečnost, zajištění dodávek kritických surovin, zejména ropy a zemního plynu patřila ke klíčovým tématům předsednictví ČR v Radě EU ve 2. polovině roku 2022.

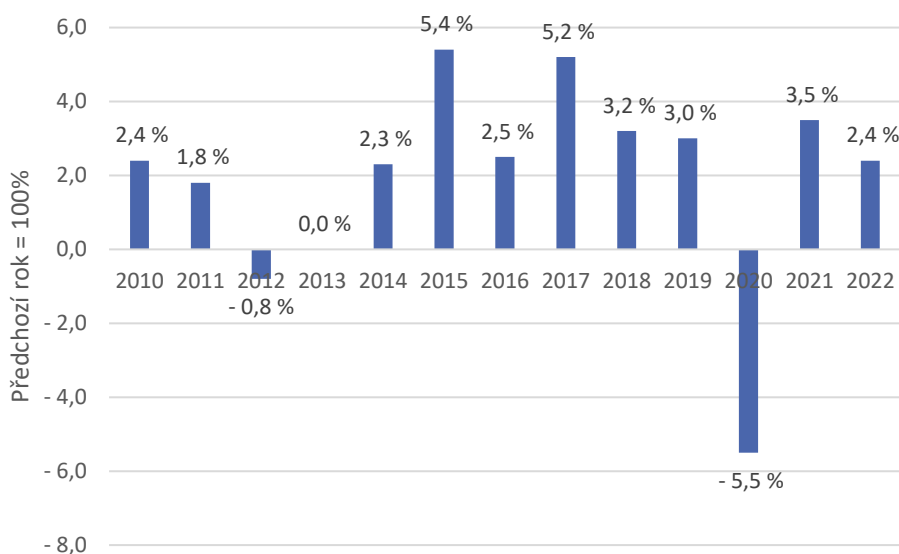
2. Vývoj hlavních ekonomických faktorů v ČR

Mezi hlavní faktory ovlivňující podnikatelské prostředí a vývoj ekonomických faktorů v roce 2022 patřila ruská invaze na Ukrajinu a související vysoké ceny energií. I když vláda zavedla několik opatření na boj s energetickou krizí včetně příspěvků domácnostem a podnikům, nedokázala i za cenu vyššího zadlužení ekonomickému zpomalení zcela zabránit.

Hrubý domácí produkt

Tuzemská ekonomika byla v roce 2022 negativně poznamenána globálními hospodářsko-politickými faktory. Její rostoucí výkon po pandemii byl narušen skokovým nárůstem cen energetických i dalších komodit podpořený agresí Ruska vůči Ukrajině, doznívajícími problémy v globální logistice, nedostatkem některých klíčových komponent a dalšími vlivy, které přispěly k tomu, že i značná část světových ekonomik snižovala svůj výkon. Tuzemská ekonomika v roce 2022 zmírnila růst na 2,4 % z 3,5 % v roce 2021. Zatímco v 1. pololetí ještě mezi-čtvrtletně rostla, její výkon posunul ekonomiku ve 4. čtvrtletí do mělké recese.

Graf 4: Vývoj hrubého domácího produktu (ve stálých cenách)

Zdroj: Český statistický úřad⁴, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

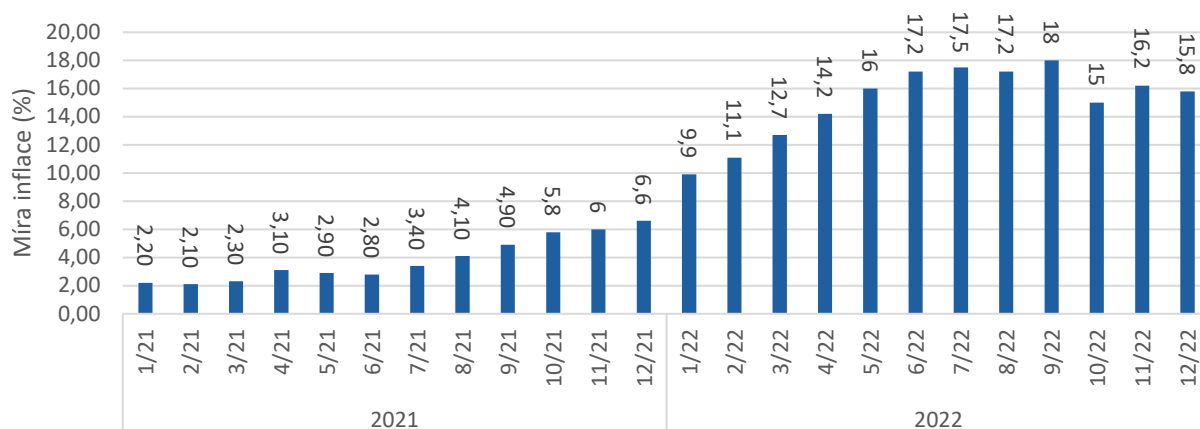
Inflace

Oživení světové ekonomiky po pandemii s sebou přineslo nárůst poptávky při omezené nabídce, což způsobilo narušení v dodavatelsko-odběratelských řetězcích a skokový nárůst cen, který byl znásoben ruskou agresí vůči Ukrajině. Růst cen vstupů klíčových surovin a materiálů se postupně promítal také do spotřebitelské inflace. Ta se v České republice dostala na dvojciferné hodnoty a vykazovala pátou nejvyšší hodnotu v rámci zemí EU. V září 2022 dosáhla inflace 18 %, což byl téměř devítinásobek hodnoty z ledna 2021. Čtvrtý kvartál 2022 přinesl mírný pokles, přesto průměrná roční míra inflace v roce 2022 činila 15,1 %⁵.

⁴ Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-hrubeho-domaciho-produktu-v-cr-ve-stalych-cenach>

⁵ Dostupné na: https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

Graf 5: Vývoj míry inflace v letech 2021–2022

Zdroj: Český statistický úřad

Průměrná mzda

V roce 2022 dosáhla průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců 40 353 Kč, když meziročně stoupla o 2 450 Kč, tj. o 6,5 %. Dynamika růstu nominálních mezd byla doprovázena skokovým růstem spotřebitelských cen a reálné mzdy tak meziročně klesly o 7,5 %. Medián, tj. prostřední hodnota, mezd vzrostl meziročně o 9,0 % na 37 463 Kč.

Spotřebitelské ceny

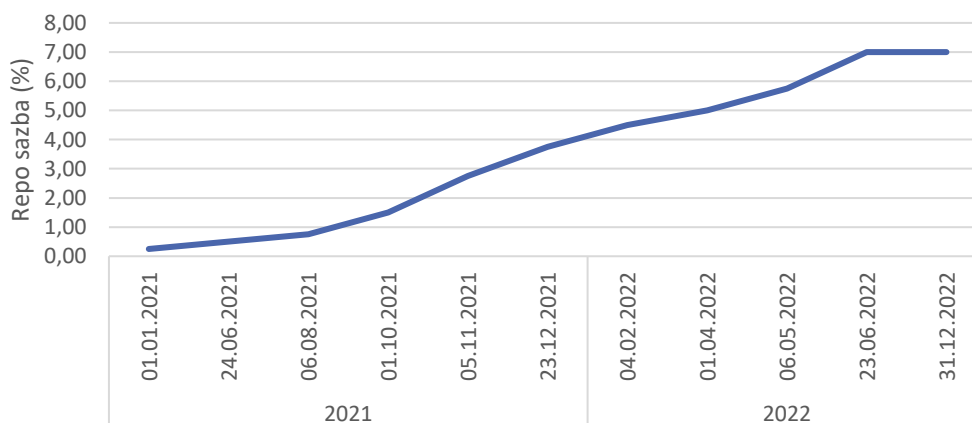
Tuzemské spotřebitelské ceny podle harmonizovaného indexu zvýšily v roce 2022 meziroční tempo růstu na průměrných 14,8 % z 3,3 % v roce 2021. Česká republika se tak stala zemí s pátou nejvyšší inflací v EU, po Pobaltí a Maďarsku.

Úrokové sazby

Zahájení války zasáhlo ekonomiku na celém světě, citelně se dotklo středoevropských zemí, které se tak ocitly v „rizikovém území“. To způsobilo propad tuzemské měny zejména v březnu 2022. V období květen–říjen 2022 ČNB intervenovala proti oslabování měny.

V průběhu roku došlo ke zvýšení sazeb ČNB, což výrazně zkomplikovalo přístup podnikatelů k úvěrům⁶. Úroková sazba (repo sazba) ČNB během roku 2022 dosáhla bezprecedentních 7 %, které si udržela i v následujícím roce.

Graf 6: Vývoj úrokových sazeb České národní banky (repo sazby) v roce 2021-2022

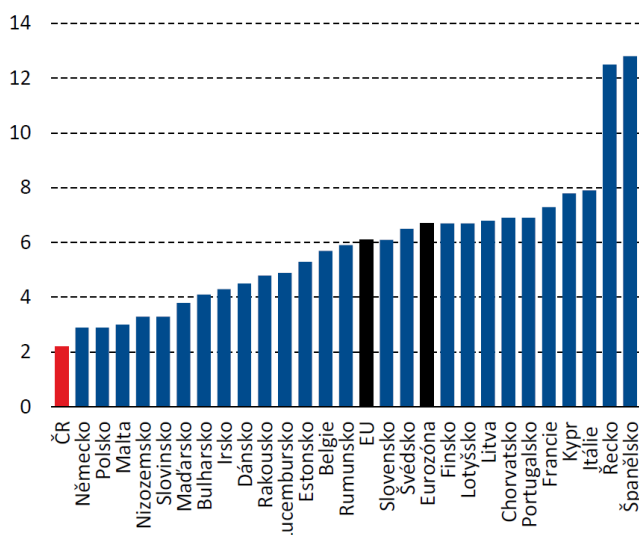
Zdroj: Česká národní banka

⁶ Dostupné na: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Jak-se-vyvijela-dvoutydeni-repo-sazba-CNB/>

Nezaměstnanost

Obecná míra nezaměstnanosti (podle definice ILO) v roce 2022 meziročně klesla o 0,1 % na 2,2 %, čímž si Česká republika v rámci EU udržela nejnižší míru nezaměstnanosti⁷. Tuzemský trh práce vykazoval i v roce 2022 symptomy přehřátí. Počet volných pracovních míst nadále převyšoval počet nezaměstnaných. Poptávka podniků po pracovní síle zůstala vysoká. V ČR chybí pracovníci v technických a dělnických profesích, ve službách, ale i pracovníci s nízkou kvalifikací. Bariéru pro vstup na trh práce představuje i nevhodná profesní struktura. Nerovnováhy na trhu práce jsou kromě inflace jedním z hlavních faktorů brzdící růst tuzemské ekonomiky a vytváří tlaky na zapojení zahraničních pracovníků i růst mezd. Příliv uprchlíků z Ukrajiny však významně nepomohl, neboť nabídka nové pracovní síly nedokázala uspokojit poptávku firem.

Graf 7: Harmonizovaná míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2022

Zdroj: Analýza vývoje ekonomiky ČR (březen 2022)

Produktivita práce

Produktivita práce, vyjádřená jako podíl hrubé přidané hodnoty a zaměstnanosti, vykazovala v průběhu prvních tří čtvrtletí roku 2022 velmi slušný růst v průměru cca 8,5 %. Růst byl dán vyšším nárůstem přidané hodnoty při současném mírném růstu zaměstnanosti. Ve velké míře podniky nadále čelí stejným výzvám, jako v uplynulých čtvrtletích. Nejistoty zůstávají v intenzitě a délce trvání ruské agrese, dostupnosti některých vstupů, budoucím vývoji nejen energetických cen, ale i nedostatku kvalifikovaných zaměstnanců.

Zahraniční obchod se zbožím

Podle údajů ČSÚ dosáhl za rok 2022 vývoz zboží objemu 4 407,3 mld. Kč a meziročně vývoz o 13,6 %. Dovoz za rok 2022 dosáhl výše 4 612,1 mld. Kč a meziročně vzrostl o 18,5 %. Bilance zahraničního obchodu se zbožím tak skončila schodkem 204,8 mld. Kč ve srovnání s deficitem 9,2 mld. Kč v roce 2021. Deficit obchodní bilance byl v roce 2022 nejvyšší za celou historii sledování. Negativně se projevily vysoké ceny energetických komodit a některých dalších surovin. Zápornou roli v bilanci sehrály především ropa a zemní plyn, základní kovy, chemické látky, počítače a elektronické a optické přístroje, základní farmaceutické výrobky a potravinářské výrobky. Ve srovnání s rokem 2021 se deficit v roce 2022 prohloubil u ropy a zemního plynu o 177,0 mld. Kč, u základních kovů o 29,4 mld. Kč, u chemických látek o 16,4 mld. Kč, u počítačů a elektronických a optických přístrojů o 11,8 mld. Kč, u potravinářských výrobků o 6,0 mld. Kč. U základních farmaceutických výrobků se deficit snížil o 2,8 mld. Kč. K bilanci zahraničního obchodu kladně přispěl především obchod motorovými vozidly, stroji a zařízeními, elektřinou a kovodělnými výrobky. Ve srovnání s rokem 2021 se v roce 2022 přebytek zvýšil u obchodu motorovými vozidly o 34,0 mld. Kč, u strojů a zařízení o 2,8 mld. Kč, u elektřiny, plynu a páry o 46,6 mld. Kč a u kovodělných výrobků o 9,1 mld. Kč.⁸

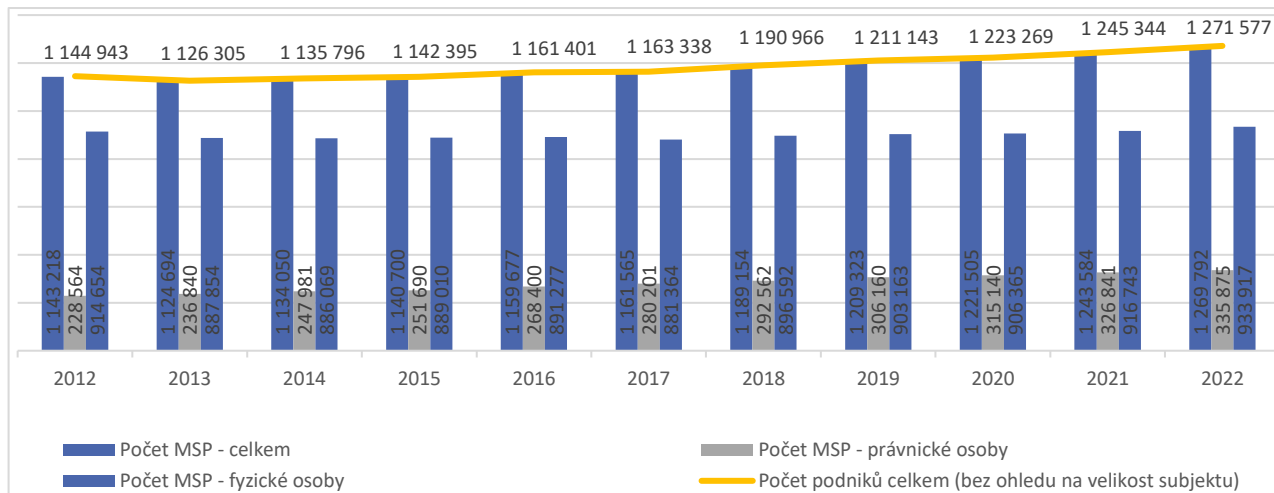
⁷ V EU jako celku činila míra nezaměstnanosti 6,1 %, v eurozóně 6,7 %. S mimořádně vysokou mírou nezaměstnanosti se potýkají již tradičně ve Španělsku a Řecku.

⁸ Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/zahranicni-obchod-se-zbozim-cervenec-2023>

3. Vývoj MSP v ČR

Podle údajů Českého statistického úřadu vykazovalo podnikatelskou činnost k 31. 12. 2022 v České republice celkem 1 271 577 ekonomicky aktivních podniků s počtem zaměstnanců 0-249. Podíl MSP (údaj vychází z definice MSP užívané Českým statistickým úřadem) na celkovém počtu aktivních podnikatelských subjektů v roce 2022 byl 99,86 %. Podíl MSP na celkovém počtu podnikatelských subjektů je ve sledovaném období 2012-2022 s odchylkou 0,02 % stále stejný. Počet ekonomicky aktivních podniků včetně MSP i přes politicko-ekonomické šoky související s válkou na Ukrajině a energetickou krizí.

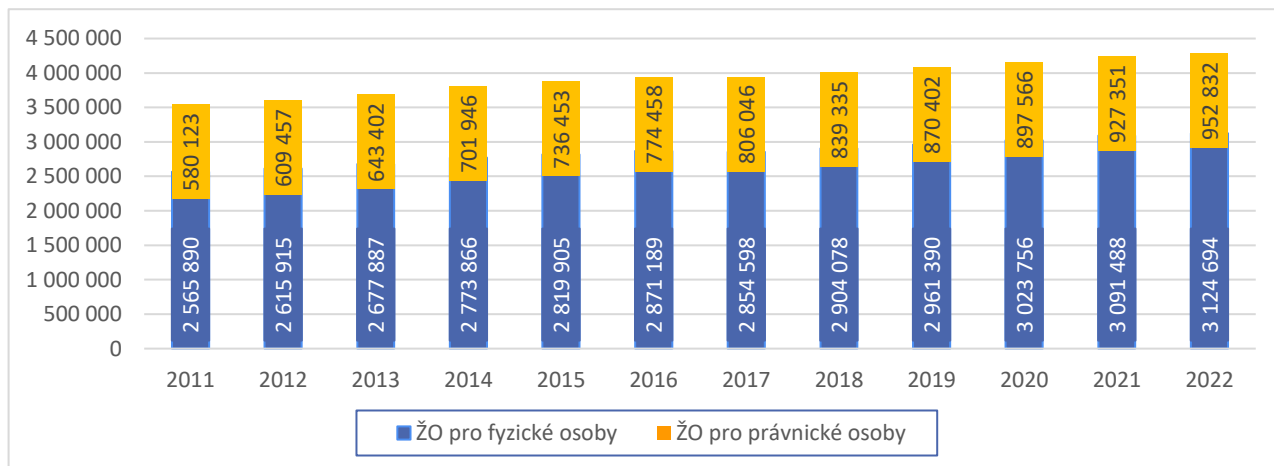
Graf 8: Vývoj počtu ekonomicky aktivních subjektů

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

V České republice bylo k 31. prosinci 2022 evidováno celkem 4 077 526 platných živnostenských oprávnění (ŽO), což představuje oproti roku 2021 (4 018 839) nárůst o 58 687 oprávnění (o 1,5 %). Tento nárůst je pozorovatelný již od počátku sledovaného období (2011) s mírnými výkyvy (v letech 2011 a 2014 nárůst o cca 4,5 %; pouze v roce 2017 rostl počet ŽO pouze o 0,5 %).

Graf 9: Vývoj počtu živnostenských oprávnění

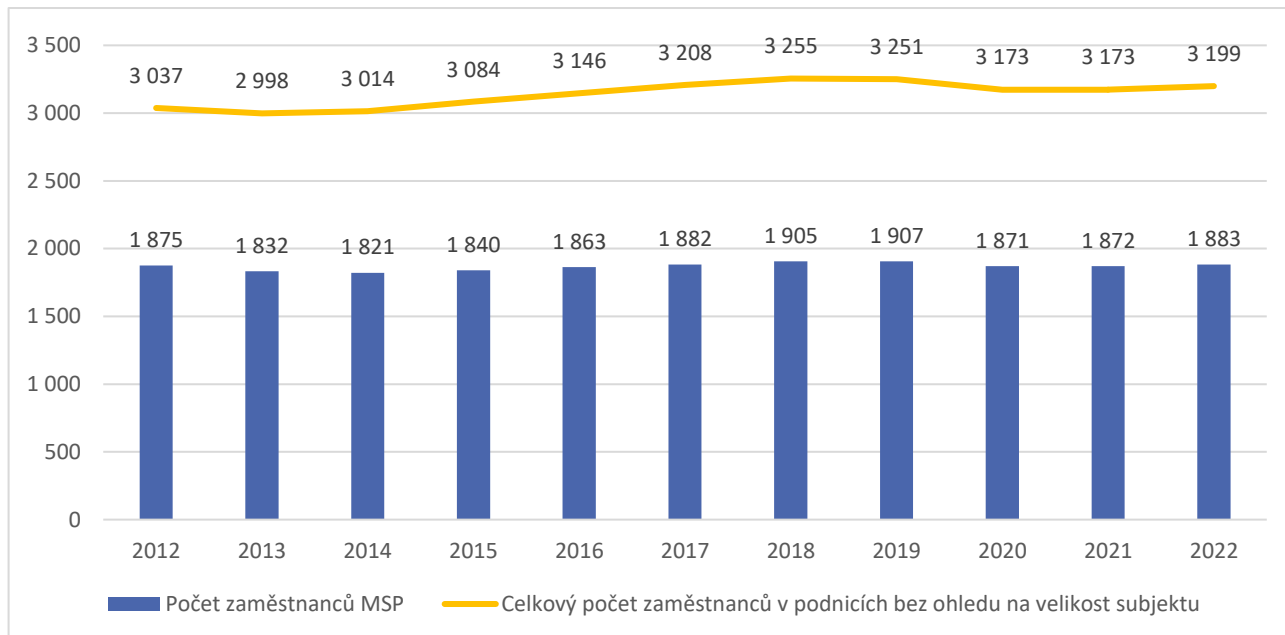

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu⁹

⁹ Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/rocní-prehled-podnikatelů-a-zivnosti--222295/>.

Celkový počet zaměstnanců MSP zůstává v roce 2022 na podobné úrovni jako v předchozím roce, došlo ke zvýšení o 11 tisíc zaměstnanců na celkových 1 883 tis. zaměstnanců. Celková zaměstnanost v MSP však nedosahuje hodnot posledního předkrizového roku 2019 a je o 1,2 % nižší ve srovnání s tímto obdobím. Podíl zaměstnanců MSP na celkovém počtu zaměstnanců podnikatelské sféry v roce 2022 zůstává na 58,9 % stejně jako předchozím roce.

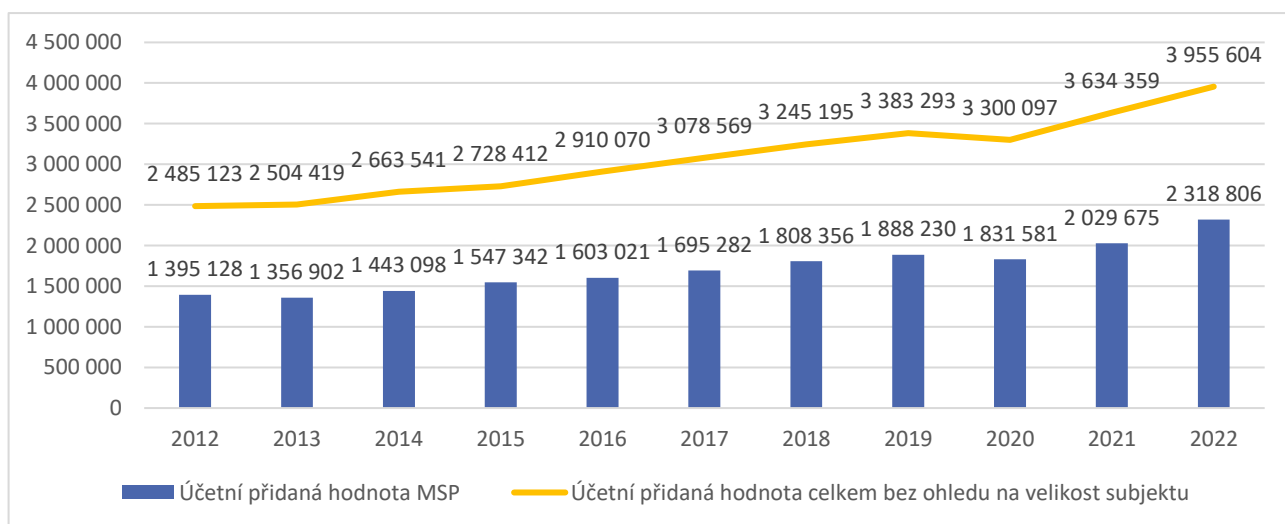
Graf 10: Vývoj počtu zaměstnanců MSP (v tis.)

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

V roce 2022 pokračují MSP v růstu přidané hodnoty – posílily o 14,2 % po tříprocentním poklesu v roce 2020 na hodnotu 2 318 806 mil. Kč. Podíl MSP na celkové přidané hodnotě podnikatelské sféry v roce 2022 dosáhl 54,1 %, což představuje mírný pokles oproti roku 2021 o 1,7 %.

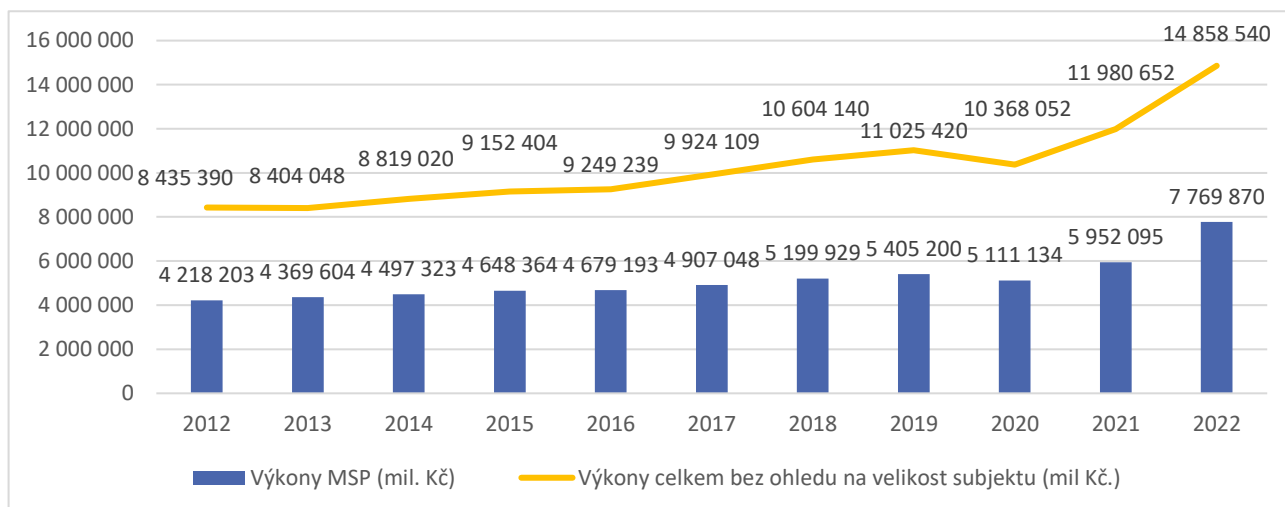
Graf 11: Vývoj přidané hodnoty MSP (v mil. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

V roce 2022 vytvořily malé a střední podniky výkony ve výši 7 769 870 mil. Kč, což představuje oproti roku 2021 výrazné zvýšení o 30,5 %. Podíl malých a středních podniků na celkových výkonech podnikatelské sféry v roce 2022 dosáhl 52,3 %, což představuje oproti roku 2021 růst o 2,5 %.

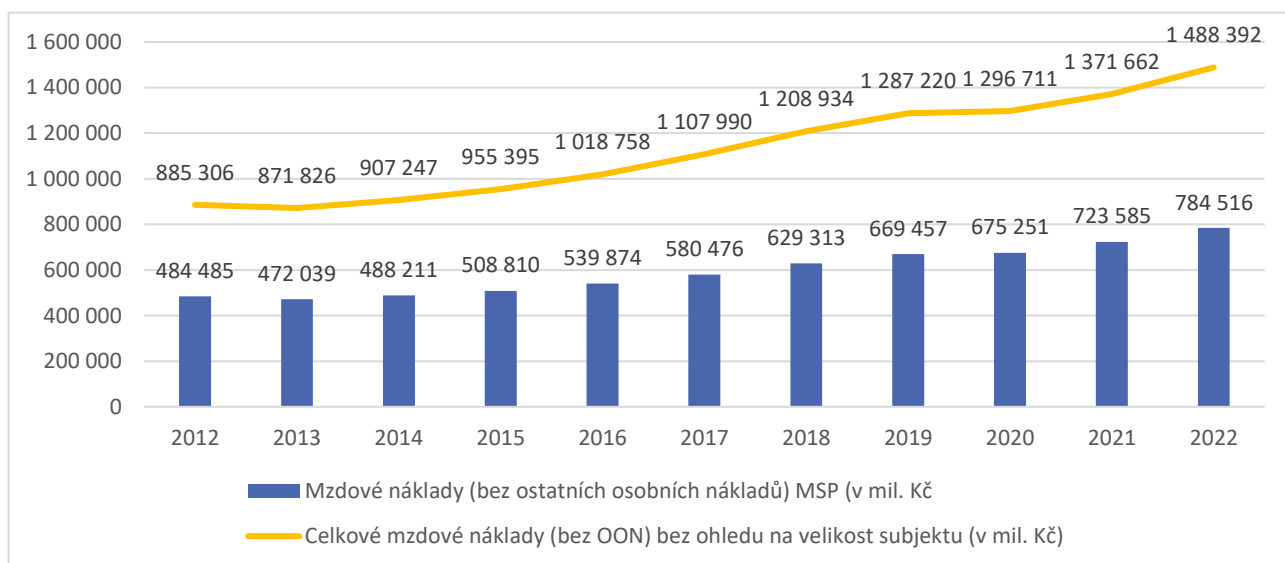
Graf 12: Vývoj výkonů MSP (v mil. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstvo průmyslu a obchodu

Mzdové náklady MSP dosáhly v roce 2022 objemu 784 516 mil. Kč, což představuje růst o 8,4 % oproti předchozímu roku a odpovídá tempu růstu mzdových nákladů velkých podniků.

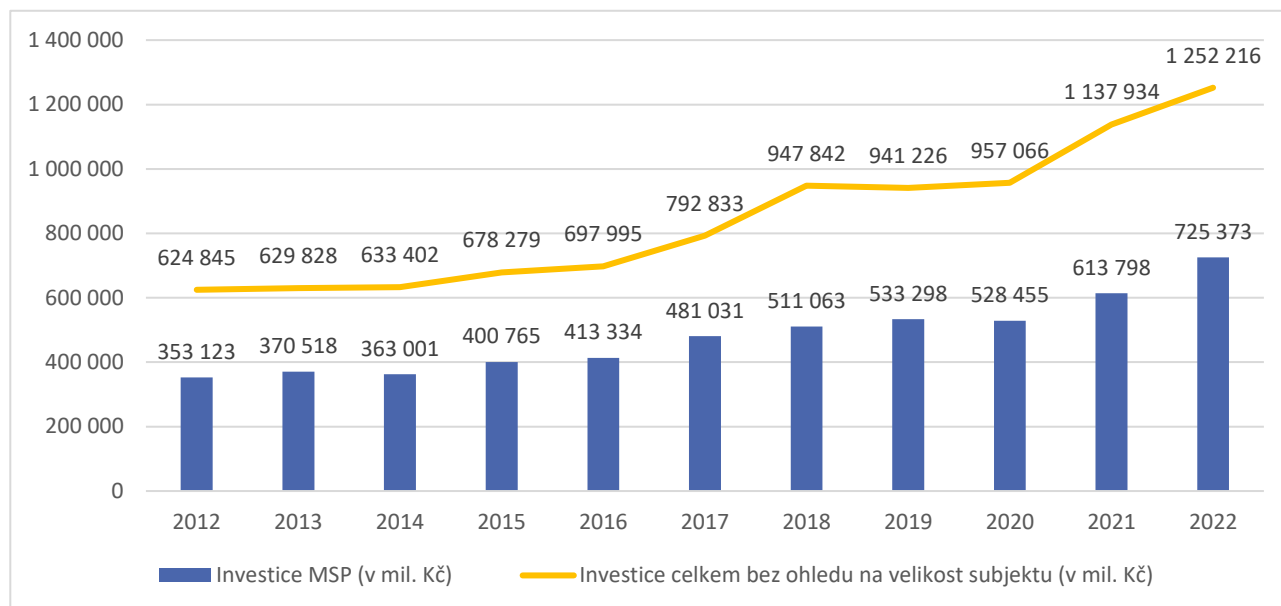
Graf 13: Vývoj mzdových nákladů MSP (v mil. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstvo průmyslu a obchodu

Investice MSP v roce 2022 dosáhly 725 373 mil. Kč, což představuje růst o 18,2 % oproti roku 2021. Podíl MSP na investicích podnikatelské sféry v roce 2022 dosáhl 57,9 %, což představuje zvýšení o 4 % oproti předchozímu roku.

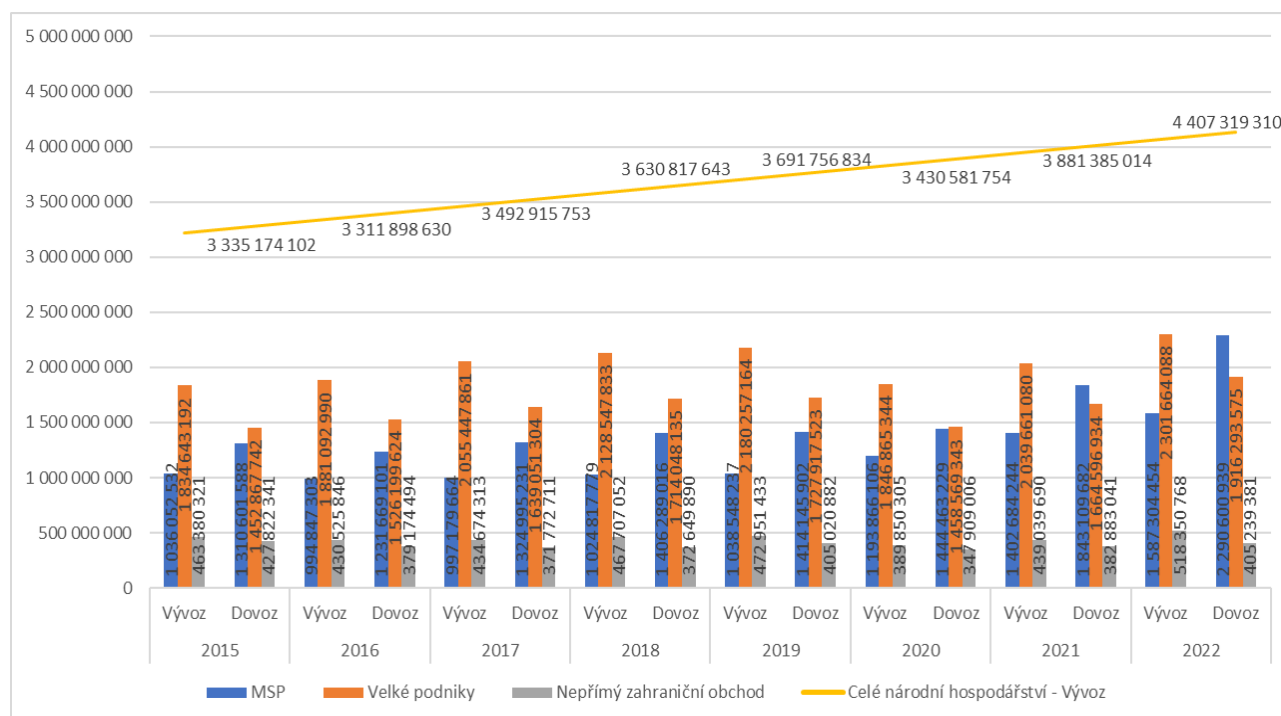
Graf 14: Vývoj investic MSP (v mil. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstvo průmyslu a obchodu

Co se týče zahraničního obchodu, podíl MSP na celkovém dovozu v roce 2022 byl 49,7 % a podíl MSP na celkovém vývozu byl 36 %. Podíl MSP na přímém vývozu zboží je dlouhodobě nižší než u velkých podniků. Charakterem své produkce však MSP často vystupují jako subdodavatelé velkých podniků, proto pokud velké podniky vyváží, vstupují subdodávky MSP do statistiky zahraničního obchodu jako vývoz velkých podniků.

Graf 15: Vývoj zahraničního obchodu MSP (v tis. Kč)

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstvo průmyslu a obchodu

4. Zhodnocení posunu v plnění opatření dle klíčových oblastí

Každá z klíčových oblastí obsahuje kontextovou informaci vztahující se k roku 2022, která zhodnocuje hlavní události v daném roce s dopadem na MSP. Dále jsou vyhodnocena plnění opatření s termínem plnění v roce 2022 a jejich efekt. Zároveň jsou rámcově popsána plnění opatření s průběžným termínem plnění za horizontem roku 2022, a to na úrovni každého specifického cíle. V neposlední řadě jsou zdůvodněny případné změny v rámci jednotlivých implementačních plánů, jejichž aktualizace¹⁰ tvoří přílohy této výroční zprávy.

Podnikatelské prostředí

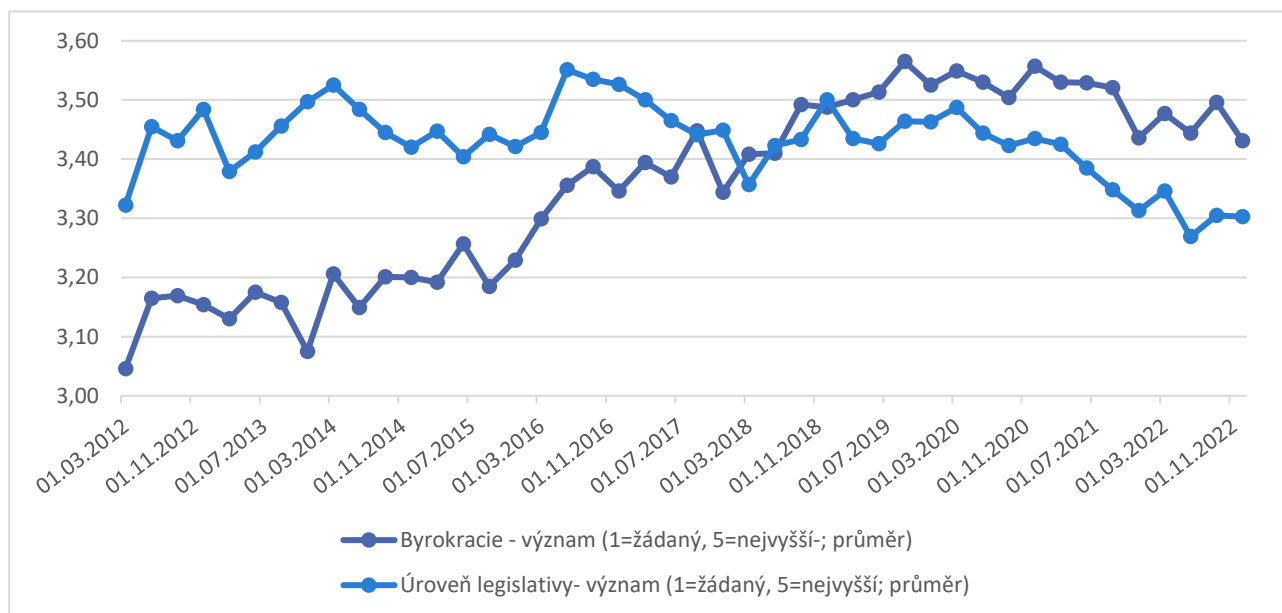
Podnikatelské prostředí v ČR bylo v roce 2022 významně ovlivněno dopady ruské agrese na Ukrajině, zejména v souvislosti s vysokými cenami energií, rostoucí inflací a narušením dodavatelsko-odběratelských řetězců.

Vláda ČR reagovala na tuto situaci schválením nařízení, které stanovuje pravidla pro zastropování cen energií. Tento krok měl pomoci se vyrovnat s vysokými cenami elektřiny a plynu nejen domácnostem, ale také malým a středním podnikatelům, vládním institucím a dalším subjektům. Podle výsledků průzkumu AMSP „Úspory a chytrá řešení“ zastropování cen energií pomohlo třetině MSP a třetině nikoli¹¹.

Ke zmírnění dopadu energetické krize na podnikající subjekty rovněž došlo prostřednictvím zákona č. 131/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. Zejména se jednalo o snížení spotřební daně z motorové nafty a bezolovnatého benzínu.

Zároveň v roce 2022 pokračovalo snížení byrokratické zátěže podnikatelů a zlepšení úrovně legislativy. O této skutečnosti svědčí výsledky pravidelného průzkumu mezi podniky prováděného Českou národní bankou, který se zaměřuje na zjištění kvality podnikatelského prostředí.

Graf 16: Kvalita podnikatelského prostředí v ČR dle průzkumu mezi podniky

Zdroj: Česká národní banka ¹², graf Ministerstva průmyslu a obchodu

¹⁰ Veškeré změny jsou zvýrazněny červenou barvou.

¹¹ Průzkum AMSP ČR. Úspory a chytrá řešení: <https://amsp.cz/wp-content/uploads/2023/03/lpsos-pro-AMSP-USPORY-a-chytra-reseni-koment-AMSP-CR-2023.pdf>

¹² viz databáze časových řad ARAD. Dostupné na: <https://www.cnb.cz/arad/#/cs/search/kvalita%20podnikatelsk%C3%A9ho%20>

Strategický cíl – Příznivé podnikatelské prostředí pro MSP

Specifický cíl – Snížení administrativní zátěže podnikatelů

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V případě opatření s průběžným termínem plnění za horizontem roku 2021 lze pro rok 2022 uvést, že vzhledem k plné vytíženosti Úřadu vlády ČR na přípravě a realizaci českého předsednictví v Radě EU dílčí revize metodiky hodnocení dopadu regulace (RIA) a následné osvětové aktivity byly přesunuty do roku 2023. Pokud se jedná o plnění Plánu systémového snížení administrativní zátěže podnikání na období 2019-2022, podařilo se ke dni 31. 12. 2022 zrealizovat celkem 124 opatření, čímž **došlo ke splnění opatření ve stanoveném termínu dle implementačního plánu**. Pokud se jedná o projekt „Jednotný portál evidence kontrol pro snížení počtu kontrol zejména u malých podnikatelů (JePEK)“ v roce 2022 došlo k úpravě tohoto opatření vzhledem k tomu, že původně navržený projekt vyžadoval zásadní legislativní změny, aby mohl být realizován. V průběhu loňského roku bylo uskutečněno na pracovní úrovni několik jednání se zástupci MV ČR (gestor zákona o kontrolách), zástupci Úřadu místopředsedy vlády pro digitalizaci (gestor za digitalizaci) a zástupci NAKIT a DIA (gestor technologického řešení), kde byl dohodnut kompromis, který umožní rozběhnutí projektu bez nutnosti změny legislativy, tzn. dojde k využití stávajícího § 27 kontrolního řádu. Současným novým cílem je vytvoření aplikace tzv. „Kalendář plánovaných kontrol“. Aplikace umožní sdílet základní informace o plánovaných kontrolách podnikatelských subjektů, které lze dopředu kontrolovanému sdílet, aniž by byl ohrožen účel kontrol. Aplikace dále umožní sdílet termíny a výsledky kontrol mezi kontrolními orgány, které bude možné transparentně a individualizovaným způsobem poskytnout podnikatelům pro informaci. Projekt je součástí Národního plánu obnovy s termínem dokončení v roce 2025.

Specifický cíl – Zjednodušení založení společnosti

Opatření s termínem splnění v roce 2022:

- **Opatření č. 6 - Vytvořit nový systém, jehož prostřednictvím budou moci být kapitálové obchodní společnosti zakládány a zapisovány zcela online bez fyzické přítomnosti zakladatele. K zakládání společností budou vytvořeny vzorové společenské smlouvy, které budou veřejně dostupné na internetových stránkách (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31.8.2022, gestor: MSp)**

Splněno

Dne 1. 9. 2021 nabyl účinnosti zákon č. 300/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Novelou notářského řádu se umožnilo, aby celý proces založení a vzniku společnosti proběhl bez fyzické přítomnosti zakladatele u notáře.

- **Opatření č. 7 - Zjednodušit proces založení kapitálové společnosti z pohledu zakladatele a snížení počtu úkonů, které je třeba vyřídit (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31.8.2022, gestor: MSp)**

Splněno

Další zjednodušení přinesl zákon č. 416/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a fungováním veřejných rejstříků (s účinností od 15. 1. 2023). Zrušen byl požadavek na získání živnostenského oprávnění před vznikem společnosti.

- **Opatření č. 8 - Zajistit ve specifických případech bezúplatný zápis údaje o skutečném majiteli právnické osoby do evidence skutečných majitelů (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31.1.2022, gestor: MSp)**

Splněno

Dané opatření se podařilo splnit již v roce 2021, a to tím, že byl přijat zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů. Úprava vstoupila v účinnost od 1. 6. 2021. K dalšímu rozšíření automatických průpisů došlo novelou výše uvedeného zákona provedenou zákonem č. 245/2022 Sb. s účinností od

1. 10. 2022. Mechanismus automatického průpisu se novelou zákona dále rozvinul a zdokonalil. Došlo kupříkladu k jeho rozšíření i na veřejné obchodní společnosti.

Specifický cíl – Zvýšení efektivity předcházení a řešení úpadku podnikatelů

Opatření s termínem splnění v roce 2022:

- **Opatření č. 9 - Transponovat směrnici EP a Rady (EU) č. 2019/1023 prostřednictvím přijetí nového zákona o preventivní restrukturalizaci (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31.7.2022, gestor: MSp)**

Splněno

Ministerstvo spravedlnosti připravilo návrh zákona o preventivní restrukturalizaci a návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o preventivní restrukturalizaci. V průběhu celého roku 2022 byly oba návrhy zákonů komplexně přepracovány v návaznosti na projednání Legislativní radou vlády a v prosinci 2022 dokončeny pro účely následné expedice do další fáze legislativního procesu v Parlamentu ČR.

- **Opatření č. 10 - Publikovat tzv. nástroje včasného varování upozorňující podnikatele na vznikající finanční problémy a klíčové informace o institutu preventivní restrukturalizace a obsahu tzv. restrukturalizačního plánu zveřejnit na portálu justice.cz. (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31.7.2022, gestor: MSp)**

Splněno částečně

V roce 2022 došlo k vytvoření šablony portálu, detailní struktury a jeho fyzického umístění na servery Ministerstva spravedlnosti. Pro spuštění webu v úplném rozsahu zbývá dokončení jeho věcného obsahu napříč různými částmi portálu, zejména vytvoření popisu obsahu restrukturalizačního plánu a základních pokynů k jeho vyplnění. V roce 2022 rovněž došlo k vyvinutí aplikace „Finanční zdraví“ a vypracováním funkčního prototypu, který byl v červenci 2023 oficiálně publikován na portálu justice.

- **Opatření č. 11 - Zpřístupnit nástroje včasného varování podnikatelům a tím jim umožnit včasnou identifikaci finančních obtíží a motivovat k jejich řešení (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31.7.2022, gestor: MSp)**

Splněno částečně

V roce 2022 došlo k vyvinutí aplikace „Finanční zdraví“ a vypracováním funkčního prototypu, který byl v červenci 2023 oficiálně publikován na portálu justice. Spuštění této aplikace umožní podnikatelům ověřit si svou finanční situaci a identifikovat stav podnikové krize nebo dokonce hrozícího úpadku.

Specifický cíl – Zjednodušení daňového systému pro MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Ministerstvo financí průběžně provádí zjednodušování a zpřehledňování daňové legislativy prostřednictvím jím předkládaných návrhů zákonů. Revize stávajících daňových předpisů je činěna v rámci tematických novelizací a vzhledem k jejich specifické povaze probíhají s vyšší frekvencí, než je tomu v jiných právních oborech. V roce 2022 nabyly účinnosti zákon č. 128/2022 Sb., o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace. Došlo k dočasnému rozšíření institutu nezdanitelné části základu daně tak, že je možné od základu daně odečíst i bezúplatná plnění poskytnutá přímo státu Ukrajina, jeho územně správním celkům nebo osobám se sídlem nebo bydlištěm na Ukrajině, a to jak na stávající účely, pro které je lze odečíst od základu daně, tak za účelem podpory obranného úsilí státu Ukrajina. Přijetím zákona č. 286/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů došlo k prodloužení snížení sazby spotřební daně z motorové nafty do konce roku 2023.

Specifický cíl – Usnadnění mezigeneračního předání rodinných podniků

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Ve sledovaném období pokračovala podpora rodinných podniků, a to prostřednictvím finančních nástrojů poskytovaných Národní rozvojovou bankou. V roce 2022 bylo poskytnuto 4 GEN záruk na zjednodušení financování předávání nebo prodeje rodinného podniku za 81 408 262 Kč, součet z objemu zaručovaného úvěru byl 157 813 785 Kč. Zároveň v roce proběhly aktivity na podporu propagace rodinného podnikání – bylo uspořádáno 5 akcí (seminářů, konferencí).

Specifický cíl – Zajištění maloobchodu a služeb na venkově

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V rámci II. výzvy dotačního Programu na podporu provozu maloobchodních prodejen na venkově Obchůdek 2021+ bylo podpořeno 599 prodejen celkovou částkou 48 212 296 Kč. Do této výzvy se zapojilo všech 13 krajů.

Strategický cíl – Posílení a rozvoj podnikatelské infrastruktury

Specifický cíl – Vytvoření a posílení podnikatelské infrastruktury pro MSP včetně spin-offů, start-upů a scale-upů

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Plnění opatření č. 19 zaměřujícího se na vybudování konzultačních míst na podporu osvětových aktivit pro (potenciální) podnikatele napříč ČR s provazbou na regionální inovační centra a existující podnikatelské inkubátory je zatím v jednání s MPO. Bude realizováno z NPO jako výzva Podpora podnikavosti v rámci komponenty 1.4 Digitální služby ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie. V rámci plnění opatření č. 20 v průběhu roku 2022 CzechInvest spustil celkem pět center a hubů, a to Creative Hub, Mobility Innovation Hub, AI HUB, EcoTech Hub a v první výzvě Technologické inkubace podpořil 38 startupů částkou přes 105 mil. korun. Během první výzvy, jež byla otevřena od 1. července do 17. srpna 2022, se přihlásilo přes 400 startupů. Žádost o podporu podalo nakonec 117 z preinkubovaných startupů. Hodnoceno bylo celkem 103 žádostí, jednalo se o projekty z oblasti umělé inteligence, kreativního průmyslu, cirkulární ekonomiky a mobility.

Specifický cíl – Rozšíření dostupnosti podnikatelských nemovitostí pro MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Za rok 2022 nebyla vyhlášena žádná výzva, proto k již schváleným projektům žádné další nepřibyly (za rok 2021 bylo meziresortní hodnotitelskou komisí schváleno 8 projektů). V průběhu letošního roku (tj. roku 2023) se rozhodla obec Služovice dále nepokračovat v realizaci svého projektu, čímž se snížil počet projektů schválených za rok 2021 na konečných 7.

Přístup k financím

Ruská vojenská agrese na Ukrajině, související energetická krize a vysoká inflace měly v roce 2022 výrazný vliv i na zhoršení finanční situace MSP. Rovněž v souvislosti s předešlými krizemi způsobenými pandemií COVID-19 a narušením dodavatelsko-odběratelských řetězců zůstala potřeba likvidity MSP v důsledku značného výpadku jejich příjmů stále na vysoké úrovni. Vysoké ceny energií a vstupů donutily firmy využít svých finančních rezerv nebo zažádat o provozní úvěry. I když vláda posílila některá opatření pro zvýšení likvidity MSP, události posledních let měly vliv na snížení investiční aktivity a spotřeby těchto firem.

Zatímco pozice ČR v indexu přístupu MSP k financím, ve kterém EIF hodnotí dostupnost půjček, úvěrů, leasingu a kapitálového financování pro MSP, zaznamenala v roce 2021 určité oživení (ČR se ocitla na prostředních příčkách žebříčku), v roce 2022 spadlo Česko ze 14. na 23. místo (z hodnocených 27 zemí EU)¹³. ČR tak vykázala největší propad v tomto indexu z celé EU mezi lety 2021-2022. Nejvýrazněji se tento propad projevil u kapitálového financování, ale rovněž u úvěrů a leasingu. Průzkum SAFE 2022 prováděný ve spolupráci Evropské komise a Evropské centrální banky¹⁴ uvádí, že podíl MSP, podle nichž není přístup k financím v České republice překážkou, se meziročně snížil ze 47 % na 37 % v roce 2022. Dle dat ČNB objemy nových podnikatelských půjček¹⁵ i nových půjček pro MSP¹⁶ skutečně mezi lety 2021-2022 významně poklesly (u podnikatelských půjček o 35 %, u půjček pro MSP o 20 %)¹⁷. Částečně za to může vyšší srovnávací základna z roku 2021. V roce 2022 byl poskytnut nejnižší objem financování pro MSP za posledních pět let.

Přestože byla i v roce 2022 bankovní likvidita vysoká, banky uzavíraly nové úvěry s vyšší obezřetností, rovněž ze strany podnikatelů ochladl zájem si půjčovat a někteří z nich raději volili cestu využití vlastních finančních rezerv. V důsledku vysoké inflace se totiž náklady za úvěry pro nefinanční podniky koncem roku 2022 vyšplhaly na 8,99 %, což vedlo k rapidnímu zdražení úvěrů ve srovnání s rokem 2021 (4,77 %). Nicméně podíl úvěrů v selhání na všech úvěrech se od roku 2018 pohybuje na hodnotě kolem 3 %, počet firemních bankrotů se v roce 2022 oproti roku 2021 dokonce snížil na 5 835 (z 7 052). To ukazuje na prozatímní finanční odolnost tuzemských podniků.

Poptávka po nebankovních finančních produktech v roce 2022 vzrostla i přes negativní dopady vnějších ekonomických vlivů. Objem nebankovního financování podnikatelských investic realizovaný členskými společnostmi České leasingové a finanční asociace (ČLFA) se pomocí leasingu, úvěrů a factoringu meziročně zvýšil o 6,7 % na 135,83 mld. Kč, nicméně nedosáhl dynamického růstu předcházejícího roku. Je to dáno tím, že určitá část poptávky po financování investičních záměrů byla spojena se značnými riziky a nemohla být při uplatnění obezřetných kritérií hodnocení zákazníka i financované komodity akceptována.¹⁸

Strategický cíl – Diverzifikace zdrojů financování MSP ve všech fázích rozvoje

Specifický cíl – Rozvoj investičního crowdfundingu a technologie blockchain v ČR

Opatření s termínem splnění v roce 2022:

- **Opatření č. 2 - Nastavit podmínky fungování a poskytování investičního crowdfundingu v podmínkách ČR (s ohledem na legislativu EU) (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 10.11.2022, gestor: MF)**

Splněno

Opatření bylo realizováno prostřednictvím přijetí zákona č. 96/2022, kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu zejména v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie týkajících se unie kapitálových trhů. Tento zákon si klade za cíl nachystat český finanční trh na fungování

¹³ EIF. The 2022 EIF SME Access to Finance Index. August 2023 update.

¹⁴ Evropská komise, Evropská centrální banka. Survey on the Access to Finance of Enterprises (SAFE). December 2022.

¹⁵ Úvěry pro všechny typy podniků.

¹⁶ Úvěry do 30 mil. Kč, které jsou nejčastěji čerpány MSP.

¹⁷ ČNB. ARAD – systém časových řad.

¹⁸ ČLFA. Zpráva o stavu a vývoji nebankovního leasingového, úvěrového a factoringového trhu v ČR v roce 2022.

investičního crowdfundingu, a to zejména v souvislosti s nařízením o crowdfundingu¹⁹, které bylo přijato v roce 2020.

Nařízení zavádí celoevropský režim pro některé typy investičního a úvěrového crowdfundingu a sjednocuje rozdílnou právní úpravu v jednotlivých členských státech. Platformy, jejichž obchodní model spadá pod definici služeb skupinového financování podle nařízení, se nově stávají licencovaným subjektem. Povolení k činnosti poskytovatele služeb skupinového financování je spojeno s evropským pasem, na jehož základě mohou poskytovat služby v celé Unii. Přínosem je především ochrana investorů zejména z řad spotřebitelů, ale i osob poptávajících financování.

Specifický cíl – Zintenzivnění využívání rizikového kapitálu v ČR

Opatření s termínem splnění v roce 2022:

- **Opatření č. 7 - Vyhodnotit investiční strategii a možnost spolupráce s EIF a navrhnout řešení, které by ČR umožnilo čerpat více prostředků z EIF (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31.12.2022, gestor: MPO).**

Nesplněno

Dočerpávání prostředků v existujících fondech rizikového kapitálu nebylo v září 2023 dokončeno. Spuštění nových nástrojů se tak oddálilo. V letech 2023-2024 je v plánu implementovat dva další fondy pod záštitou a s kofinancováním EIF, které naváží na činnost dosavadního Středoevropského fondu fondů a Fondu fondů EIF OPPIK: Středoevropský fond fondů 2 a Fondu fondů EIF OPTAK. Z tohoto důvodu je termín splnění opatření posunut na 31. 12. 2024 s jednorázovou frekvencí získávání dat. Jak bylo řečeno výše, MPO plánuje ve správě EIF spustit rovněž tři pilotní fondy rizikového kapitálu (zejm. preseed a spin-off), a to s podporou prostředků z NPO. Rozšíření této aktivity s EIF s financováním z půjčky NPO, bylo schváleno vládou ČR, nyní dochází k vyjednávání s EK a EIF o přesném zaměření a implementaci.

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Podíl investic rizikového kapitálu na HDP zůstal i v roce 2022 stabilní na hodnotě 0,041 % (ve srovnání s 0,045 % v 2021).²⁰ Na tomto vývoji mělo vliv spuštění tří fondů rizikového kapitálu (Středoevropský fond fondů, Fond fondů ve správě EIF (OP PIK) a IPO fond) Ministerstvem průmyslu a obchodu v minulých letech. V roce 2021 byl spuštěn Brownfield fond ve správě Národní rozvojové investiční, a.s. Finančním zprostředkovatelem tohoto mezzaninového financování je společnost Urban Development Fund MS s.r.o., která rozděljuje prostředky na projekty konečným příjemcům. Nástroj cílí na projekty revitalizace brownfieldů za účelem výstavby podnikatelských prostor v Moravskoslezském kraji. Fond dosud (září 2023) provedl čtyři investice v celkovém objemu 109,76 mil Kč. MPO vystupuje ve všech těchto fondech jako investor.

V roce 2022 byly podnikatelům k dispozici čtyři finanční nástroje rizikového kapitálu s účastí státu. Podíl soukromého financování na celkové investici na úrovni konečného příjemce se v těchto fondech pohybuje mezi 10 až 70 %. Vyšší je u IPO fondu (min. 70 %), následuje Brownfield fond (min. 60 %), nejnižší je u nejrizikovějších investic Fondu fondů OPPIK (rozmezí 10-30 %), u Středoevropského fondu fondů není situace známa. Výše a počet investic těchto fondů za léta 2021 a 2022 a rovněž kumulativní data za dobu existence od jejich spuštění se nacházejí v tabulce níže.

¹⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1503 ze dne 7. října 2020 o evropských poskytovatelích služeb skupinového financování pro podniky a o změně nařízení (EU) 2017/1129 a směrnice (EU) 2019/1937.

²⁰ Invest Europe. Investing in Europe. Private Equity Activity 2022.

Tabulka 1: Objemy a počty investic fondů rizikového financování s veřejnou podporou

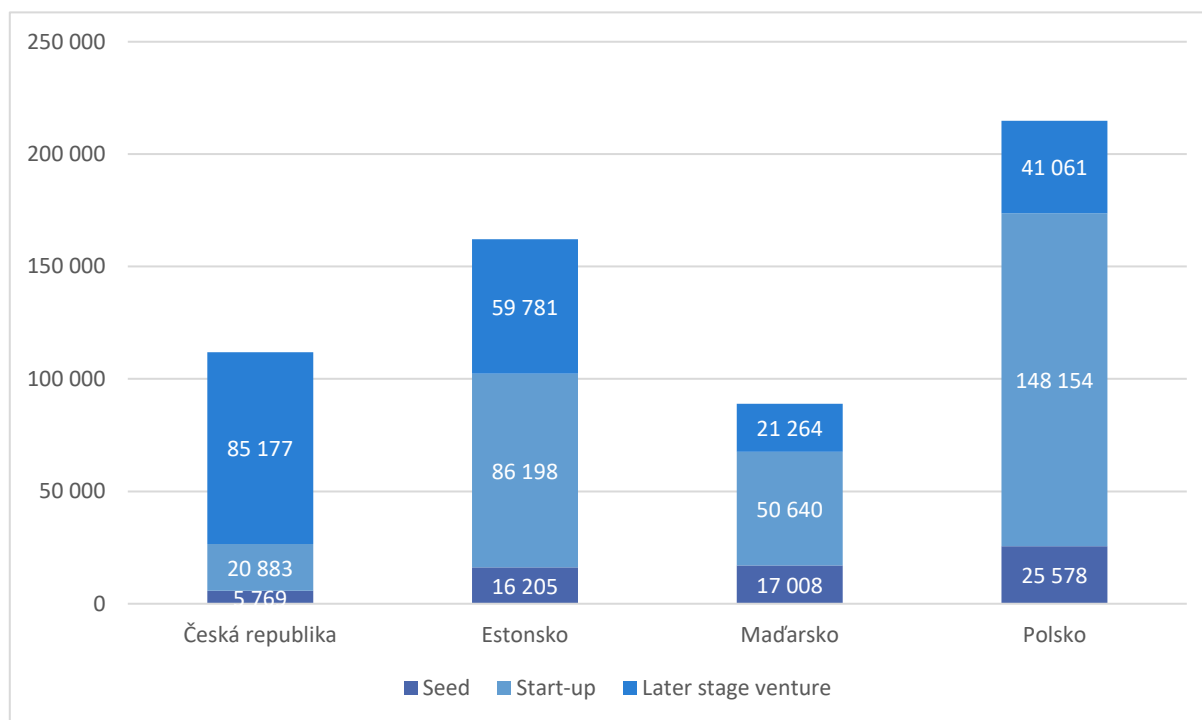
Název fondu (rok spuštění)	2021		2022		celkem	
	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)	počet investic	objem (mil. Kč)
Fond fondů OPPIK (2019)	16	208,0	12	188,8	63	637,5
SFF (2018)	4	17,4	6	41,0	17	92,7
IPO Fond (2021)	1	12,0	2	49,9	3	61,9
Brownfield fond (2020)	0	0,0	3	83,5	4	109,76
celkem	21	237,4	23	363,2	87	901,86

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

V rámci celkových rizikových investic dominovalo zaměření na ICT (z 94 %), zbytek portfolia tvořily projekty zaměřené z velké části do spotřebního zboží a služeb (téměř 5 %). Do biotechnologií, zdravotnictví, energetiky a životního prostředí směřovala jen minoritní část kapitálu (1,5 %).

Dostupnost rizikového financování pro české firmy je i v roce 2022 stabilní (111 829 tis. EUR) a několikanásobně překonává průměr z let 2018-2020 (18 764 tis. EUR). Na následujícím grafu je patrné, že ve srovnání s vybranými státy střední a východní Evropy začíná tato hodnota vzhledem ke zvyšující se nabídce rizikového kapitálu v těchto zemích zaostávat. Především objem seedových investic zůstává na nízké úrovni. MPO proto i v roce 2022 intenzivně pracovalo ve spolupráci s EIF na spuštění tří preseed a spin-off koinvestičních fondů, které mají být realizovány prostřednictvím kofinancování z NPO.

Graf 17: Investice rizikového kapitálu v zemích střední a východní Evropy v roce 2022 (v tis. EUR)

Zdroj: Invest Europe²¹, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

Počet business angels zaznamenal v roce 2021 nárůst o 25 % oproti předchozímu roku, objem andělských investic o 218 % a počet andělských investic o 38 %. Cílové hodnoty stanovené v implementačním plánu vysoce překonaly všechny tři sledované indikátory. Jako vysvětlení tohoto dynamického růstu se nabízí zvětšení viditelného trhu s andělskými investicemi, které bylo způsobeno vznikem tří nových sítí andělských

²¹ Invest Europe. 2022 Central and Eastern Europe Private Equity Statistics.

investorů v ČR (Czech Business Angel Association, Depo Ventures a Garage Angels). V příštím roce pravděpodobně nelze očekávat stejnou dynamiku růstu, hodnoty se patrně vrátí do konzervativních mezí stanovených v implementačním plánu.²²

Specifický cíl – Zajištění širokého přístupu ke kvalitnímu bankovnímu financování a k úvěrům

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Společně s vyšší obezřetností bank poskytovat nové úvěry výrazně vzrostla poptávka firem po bezúročných úvěrech a záručních mechanismech NRB. Z hlediska podpory podnikání tak NRB zaznamenala rekordní rok, kdy se jí společně s komerčním sektorem podařilo do ekonomiky napumpovat 22,5 mld. Kč, což představuje třetinový meziroční nárůst v rámci standardní (tj. necovidové) podpory. Malým a středním podnikatelům tak banka profinancovala přes čtyři tisíce podnikatelských projektů. Celková hodnota portfolií záručních a úvěrových obchodů vzrostla o 13,8 % na celkovou hodnotu 68,2 mld. Kč, z toho portfolio záručních obchodů vzrostlo o 10,6 % na 58,0 mld. Kč a úvěrové portfolio vzrostlo o 35,5 % na 10,2 mld. Kč. Díky tomuto zvýšenému zájmu ze strany malých a středních podniků však došlo k předčasnému vyčerpání zdrojů u některých klíčových programů. NRB nicméně v uplynulém roce ve spolupráci s jednotlivými ministerstvy intenzivně pracovala na vývoji nových produktů, u kterých bude výrazněji využit dotační prvek (např. finanční příspěvek na úhradu úroků z úvěrů poskytnutých komerčními bankami či odpuštění splátky části jistiny). NRB tak v loňském roce úspěšně pokračovala v roli stabilizátora ekonomiky zajišťujícího malým a středním podnikatelům přístup k financím navzdory nepříznivé ekonomické situaci, kdy jsou banky v úvěrování obezřetné.

Zvýšený zájem byl ze strany podniků o úvěrový finanční nástroj programu Úspory energie, který podporuje nákup technologií přispívajících k úsporám spotřeby energií v rámci provozu podniku a významně tak přispívá k poklesu skokově zvýšených nákladů na energie. Díky vysoké poptávce podnikatelů po tomto nástroji byla jeho alokace ke konci roku 2022 navýšena o dalších 250 milionů korun. Rovněž program Expanze zaznamenal v roce 2022 zvýšený zájem ze strany podnikatelů, a to jeho záruční i úvěrová větev. Poptávka po záručním schématu Expanze vzrostla o 60 %. I přes navýšení zdrojů na program byl příjem žádostí koncem roku 2022 pro vyčerpání alokace zastaven. Všechna tato schémata byla realizována prostřednictvím dobíhajícího Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014-2020. Navzdory tomuto enormnímu čerpání úvěrových a záručních programů s podporou státu došlo v roce 2021 k rapidnímu poklesu podílu nových úvěrů poskytnutých MSP na celkovém objemu nových úvěrů pro podniky z 20,3 % (2020) na 12,2 %. Rok 2022 znamenal jisté oživení, kdy se tento podíl dostal na hodnotu 15 %, nicméně k dosažení průměrné úrovně (19,7 %) z předkrizových let (2008-2019) nedošlo.

V případě opatření č. 8 zaměřujícího se na analýzu účinnosti a efektivity záručních a úvěrových programů pro MSP a následném pokračování implementace osvědčených záručních a úvěrových programů a také opatření č. 9 kombinujícího finanční nástroje s dotačním prvkem je nutno uvést, že začátek plnění těchto opatření byl posunut na rok 2023, jelikož je jejich realizace pevně svázána s implementací OP TAK, který byl Evropskou komisí schválen až v červnu 2022. Finanční nástroje čerpající podporu z OP TAK či programu Invest EU byly spuštěny v dubnu roku 2023 a další finanční nástroje budou dále spuštěny koncem roku 2023 a v průběhu roku 2024.

Specifický cíl – Vytvoření příznivých podmínek pro financování začínajících a rostoucích podniků

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Agentura CzechInvest pokračovala s poradenstvím pro malé a střední podniky týkajícím se výběru vhodných finančních produktů na trhu (opatření 10), když za rok 2022 poskytla 29 konzultací k problematice finanční podpory. Indikátor 10.1 „Počet konzultovaných firem“ se tak v důsledku snížení rozpočtu agentury CzechInvest pro rok 2022 nepodařilo naplnit.

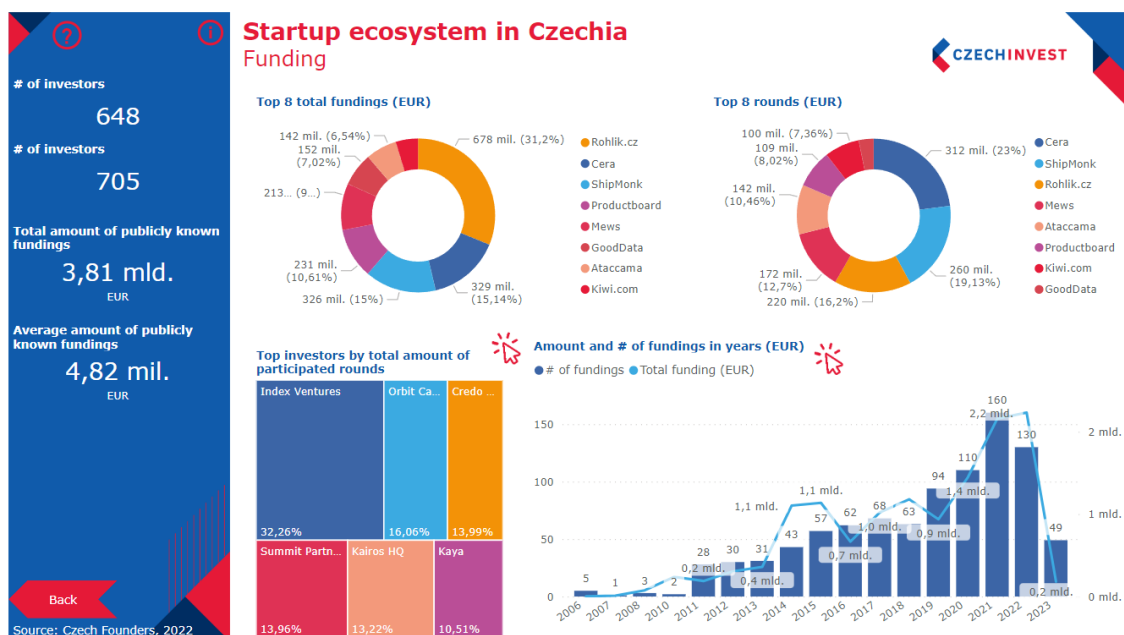
²² Počet business angels – růst o 10 % každoročně; objem andělských investic – růst o 20 % každoročně; počet andělských investic – růst o 20 % každoročně.

V roce 2022 fungovaly čtyři nástroje podporující ekvitní financování začínajících a rostoucích společností (Středoevropský fond fondů, Fond fondů OP PIK, IPO fond a Brownfield fond). U těchto fondů se pro nadcházející období předpokládá jejich pokračování z jiných finančních prostředků (především z OP TAK a národního rozpočtu). Podíl rizikového a růstového kapitálu (seed, start-up, later stage a growth) na celkovém ekvitním financování se již v roce 2021 dostal nad požadovanou cílovou hodnotu 10 %, a sice na 15 %. O rok později se výkonnost rizikového financování v ČR ještě zlepšila, podíl rizikových investic na všech kapitálových vstupech činil 21 %. Zamýšlené preseed a spin-off koinvestiční fondy s podporou prostředků z NPO, které by měly být spuštěny v roce 2024, přinesou další pozitivní impulz pro rizikové investice v ČR.

U opatření č. 14 „Zajistit podporu výzkumu a inovací start-up a spin-off společností v rámci programů podpory“ se posune termín začátku plnění na rok 2024. Zmíněné opatření je naplňováno prostřednictvím projektu CzechInvestu s názvem Technologické inkubace, který se rozeběhl až v roce 2022. Prozatím nebyla ukončena inkubace start-upů v tomto projektu, proto není možné sledovat indikátor 14.1 vztahující se k počtu start-upů a spin-off firem zúčastněných v inkubačních programech CzechInvest, které překročily za daný rok bod zvratu, dříve než v roce 2024.

Z opatření č. 15 „Mapovat prostředí start-upů prostřednictvím Start-up report“ se odstraní „prostřednictvím Start-up report“. Budoucnost této zprávy je nejistá z důvodu nedostatku financí na její vydávání. V reakci na to se CzechInvest jako jeden z jejích přispěvatelů a taktéž v souvislosti s postupující digitalizací veřejné správy rozhodl spustit online datovou platformu, která umožňuje rychlé a přehledné obeznámení se českým startupovým ekosystémem²³. Tato interaktivní platforma byla připravena ve spolupráci s iniciativou CzechFounders. Data na platformě jsou aktualizována v reálném čase a je v plánu na ni přidat další zdrojové údaje. CzechInvest dále provozuje webovou platformu www.CzechStartups.org, která poskytuje základní přehled o českém startupovém inovačním ekosystému.

Obrázek 1 Ukázka z online datové platformy CzechInvest

Zdroj: CzechInvest

²³ Dostupné na: <https://www.czechinvest.org/cz/Cesko-v-datech/Startupova-data>

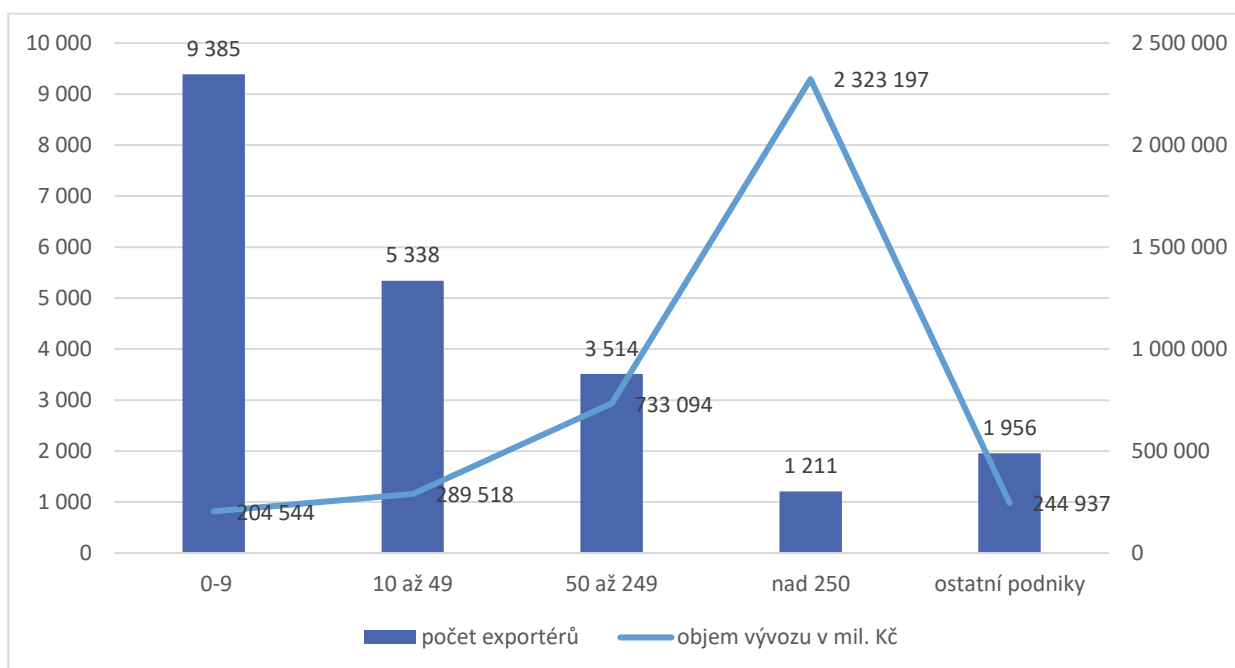
Přístup na trhy

Zahraniční trhy jsou pro růst MSP a jejich expanzi zcela zásadní. V roce 2022 existovalo v ČR několik druhů finančních a nefinančních forem podpor jako např. obchodní dohody a bilaterální vztahy s jinými zeměmi, které usnadňují MSP přístup na trhy. Právě vládou podporované obchodní sítě a platformy mohou propojit MSP s potencionálními distributory, partnery a zákazníky na zahraničních trzích. Osvědčila se Agentura na podporu exportu CzechTrade napomáhající podnikům vstupovat na zahraniční trhy a poskytovat služby na podporu exportu jako je průzkum trhu a matchmaking s potencionálními zahraničními partnery. V rámci misí a výstav jsou často pořádány i mise a výstavy pro MSP, aby jim umožnily předvést produkty a služby na zahraničních trzích. Tyto akce poskytují příležitosti k networkingu a expozici potenciálním mezinárodním klientům a partnerům.

Programy EU na podporu konkurenceschopnosti a internacionalizace MSP zahrnují rovněž iniciativy zaměřené na pomoc MSP. Jedná se především o pomoc při orientaci v mezinárodních obchodních předpisech a normách, podílí se na částečném pokrytí výdajů souvisejících s průzkumem trhu, účastí na veletrhu a nákladů na počáteční vstup na trh. MSP mají rovněž k dispozici informační webový portál Evropské komise s názvem Access2Markets, který nabízí aktuální informace o podmínkách obchodu se třetími zeměmi (zejména o clech, kvótách, pravidlech původu, dovozních postupech a dalších aspektech, které ovlivňují obchodní vztahy mezi EU a třetími zeměmi). Součástí je rovněž tzv. Single Entry Point (SEP) kde je možné hlásit stížnosti týkající se diskriminačních praktik na trzích v třetích zemích.

Exportní agentury na podporu vývozu ČEB a EGAP poskytují svými produkty zaměřenými na MSP podporu ve financování a pojišťování vývozních úvěrů s cílem zmírnit rizika spojená s vývozem na zahraniční trhy a poskytují MSP krytí proti nezaplacení ze strany zahraničních zákazníků. Školení a workshopy organizované agenturami na podporu exportu včetně průmyslových asociací umožňují MSP přístup k informacím o cílových trzích.

Graf 18: Vývoz MSP v ČR dle velikosti podniku (počtu zaměstnanců) za rok 2022

Zdroj: Český statistický úřad, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

V roce 2022 se podílelo na celkovém exportu 18 237 malých a středních podniků (do 249 zaměstnanců), tj. o 8,1 % více než v roce 2021 s objemem exportu 1 227,2 mld. Kč, tj. o 12,2 % více oproti roku 2021. Obdobně jako u celkového objemu vývozu, tak i pro MSP je z teritoriálního hlediska nejvýznamnější destinací pro vývoz Německo s objemem 366,7 mld. Kč, tj. 9,7 % z celkového exportu, a na druhém místě je Slovensko s objemem 169,3 mld. Kč, tj. 4,5 % z celkového exportu. Pro ilustraci MSP se podílely v roce 2022 na vývozu např. do Ruské federace jen ve výši 0,33 % (12,5 mld. Kč) a do Číny 0,25 % (9,7 mld. Kč).

Strategický cíl – Významná přítomnost českých MSP na zahraničních trzích

Specifický cíl – Usnadnění působení českých MSP na vnitřním trhu EU

- **Opatření č. 2 - Dokončit implementaci nařízení EP a Rady 2018/1724, kterým se zřizuje Jednotná digitální brána.**

Částečně splněna část relevantní pro rok 2022

V rámci stavu plnění implementace Jednotné digitální brány v podobě sledování plnění: Příloha I. (Nařízení (EU) č. 2018/1724 o jednotné digitální bráně) byla zcela plněna ze 76 %, částečně z 15 % a vůbec z 9 %. Tyto údaje se týkají 68 informačních oblastí, ve kterých je odpovědnost plnění na ČS. V dalších 20 oblastech převzala odpovědnost EK. Příloha II. (Nařízení (EU) č. 2018/1724) byla plněna ve 12 z 19 postupů, tzn. 63 %. Statistiky za asistenční služby byly v roce 2022 všechny průběžně plněny.

Termín elektronizace služeb je stanoven na 12. 12. 2023, z toho důvodu má uvedený údaj pouze informativní charakter, jelikož v roce 2022 povinnost mít postupy z přílohy II elektronizované zatím neexistovala (v účinnost příslušná ustanovení nařízení vstoupí právě 12. 12. 2023). Současně elektronizace je v některých případech opožděna z důvodu absence prováděcího aktu k systému "pouze jednou" (OOTS). Ten byl oproti původnímu harmonogramu schválen EK až 5. srpna 2022 a zveřejněn více než rok po termínu stanoveném v nařízení.

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Opatření uvedená ve sdělení EK "Dlouhodobý akční plán" jsou naplňována zejména ve smyslu prosazování dalšího zjednodušení a odstraňování překážek na vnitřním trhu, přičemž v tomto ohledu je již několikátým rokem velmi aktivní pracovní skupina SMET (Single Market Enforcement Task Force). Prostřednictvím tematických pilotních projektů se EK společně s ČS snaží odstraňovat neodůvodněné překážky na vnitřním trhu. V případě předběžné kontroly profesních kvalifikací ČR zvládla odstranit 24 regulovaných profesí, čímž se tak řadí mezi nejúspěšnější členské státy v rámci tohoto pilotního projektu. Mezi další aktuálně probíhající projekty patří projekt zaměřující se na odstraňování překážek v oblasti vysílání pracovníků a projekt na zjednodušení povolovacích procesů na výstavbu OZE.

Identifikace a stav řešení opatření na vnitřním trhu bude z domácího hlediska postupně naplňován v materiálu „Priority ČR v agendě vnitřního trhu EU 2021-2025“, který byl schválen Výborem EU na vládní úrovni dne 18. 10. 2021. K hodnocení plnění priorit na vnitřním trhu EU za roky 2021 a 2022 došlo souhrnně při aktualizaci materiálu v roce 2023.

Všemi pobočkami JKM bylo v roce 2022 zpracováno 2 164 dotazů. V rámci služeb pro občany a podnikatele MPO v případě služby SOLVIT zpracovalo 109 případů, z nichž 84 bylo zaregistrováno v systému IMI (systém pro výměnu informací o vnitřním trhu). Též bylo zpracováno 114 dotazů obdržených v rámci ProCoP a 66 ostatních dotazů.

Podrobné statistiky k případům JKM, SOLVIT a ProCoP začaly být shromažďovány až s implementací Jednotné digitální brány. V obecné rovině je patrný vliv dlouhodobějšího dopadu koronavirové krize, která způsobila relativní snížení počtu SOLVIT případů. Došlo nicméně k nárůstu business případů. Tematicky stále platí, že značná část dotazů směřovaných na služby ProCoP/SINPRO směřuje na omezení volného pohybu pracovníků a vývoz a uvádění výrobků na trh v jiných členských státech.

Specifický cíl – Diverzifikace vývozu českých MSP i mimo trhy EU

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V roce 2022 agentura CzechTrade založila dva exportní inkubátory: USA/Chicago a SAE/Dubaj. Dále byla agenturou založena jedna exportní aliance. V loňském roce založeny a podpořeny celkem 4 Exportní aliance CzechTrade: Elements for Smart Cities (sdruženo 14 firem), Czech Water Alliance (sdruženo 20 firem), Czech Beer Alliance (sdruženy 4 firmy), PROVEG Czech Export Alliance (sdruženo 5 firem). Ve spolupráci již nepokračuje aliance Pipelines and technology. V Adresáři exportérů bylo publikováno 45 nových profilů českých firem. Celkem k 31. 12. 2022 bylo registrováno 561 firemních profilů. V Adresáři designerů je uvedeno

122 nových (celkem 216 designérů). V souvislosti s plnohodnotnou činností Design Centra CzechTrade došlo i k rozvoji Adresáře designerů od října 2022, který je rovněž klíčovým nástrojem iniciativy Design Credits (financováno z NPO v rámci komponenty 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru. Subkomponenta: Kreativní vouchery). Zároveň v roce 2022 bylo uskutečněno 71 podnikatelských misí (CzechTrade 25 a MPO 46). Dále se zrealizovalo 12 incomingových misí a 28 misí v rámci projektů PROPED (celkem 40). CzechTrade zrealizoval 12 setkání zahraničních nákupčích s českými firmami v rámci tzv. Sourcing Days a celkem 327 českých dodavatelů jednalo se zahraničními nákupčími. Stejně tak v roce 2022 MPO realizovalo 4 podnikatelské mise doprovázející vrcholné státní návštěvy.

MSP mohly i v roce 2022 využívat výhody plynoucí ze sítě prováděných dohod o volném obchodu mezi EU a partnery ze třetích zemí, jako je např. dohoda s Kanadou, Japonskem či UK. Kromě toho bylo v roce 2022 dosaženo dohody na modernizované dohodě mezi EU a Chile stejně jako byla úspěšně dojednána dohoda s Novým Zélandem. Zároveň pokračovala další jednání o dohodách o volném obchodu, konkrétně s Austrálií, Indií či Indonésií. V roce 2022 rovněž pokračovaly kroky přibližující ratifikaci již dojednaných dohod s Mexikem a blokem Mercosur (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay). Vzhledem k proexportnímu charakteru ČR důležitost dohod o volném obchodu nadále vzrůstá. Moderní obchodní dohody také obsahují specifické kapitoly k digitálnímu obchodu, ze kterých mohou MSP těžit v souvislosti s digitálním exportem, ale i využíváním digitálních služeb. V kontextu současného geopolitického vývoje ovlivněného válkou na Ukrajině, kdy se projevila zranitelnost ekonomik, mají navíc dohody strategický význam. ČR se soustředí na posilování ekonomické obnovy, diverzifikaci zdrojů a snižování závislosti na nepřátelských režimech, k čemuž dohody o volném obchodu silně přispívají. ČR i nadále patří mezi členské státy EU, jež nadprůměrně využívají preference dohod o volném obchodu. MPO v této souvislosti pravidelně informuje o aktuálním dění na svých webových stránkách i prostřednictvím specializovaných webinářů a seminářů.

ČEB ve svých aktivitách v roce 2022 cílila na široké spektrum klientů, včetně MSP. V rámci co nejužší spolupráce s Asociací malých a středních podniků (AMSP) byl dne 26. 10. 2022 kooptován do dozorčí rady AMSP ředitel úseku Exportní financování. ČEB v roce 2022 spolupracovala s AMSP a společností Google i na výzkumu „Export malých a středních firem, jeho financování a digitalizace“. Z výzkumu vyplynulo, že firmy jsou celkově k vývoji exportu poměrně optimistické, 51 % očekává v příštích 12 měsících zlepšení, pouze 18 % zhoršení. Zároveň ale na české exportéry z řad MSP dopadají aktuální problémy: 72 % cítí negativní dopad v důsledku ruské invaze na Ukrajinu a řada firem se tak musí poohlížet po náhradních trzích, přičemž firmy hledají především v Evropě. V oblasti digitálního exportu zaznamenalo 43 % firem růst v posledních 3 letech²⁴. Na počet podpořených MSP exportním pojišťovnou EGAP (27 v roce 2022) má bohužel i nadále negativní vliv válečný konflikt na Ukrajině a s ním spojené sankce vůči Rusku a Bělorusku. ČEB v roce 2022 poskytla segmentu MSP celkem 30 produktů.

Specifický cíl – Zvýšení schopnosti českých MSP internacionalizovat své aktivity a zajištění jejich trvalé přítomnosti na zahraničních trzích

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V roce 2022 čerpalo služby CzechTrade 1 086 firem. Za celý rok bylo zrealizováno 2 124 zakázek, z toho 1 526 zakázek realizovaných zahraničními kancelářemi CzechTrade.

V rámci interního projektu Design pro konkurenceschopnost realizovaného agenturou CzechTrade v rámci OP PIK bylo v roce 2022 podpořeno 31 účastí MSP na spolupráci s designérem (celkově bylo za projekt podpořeno 166 účastí – realizace projektu byla ukončena k 31. 12. 2022).

MPO/CzechTrade poskytlo celkem 1 980 konzultací. Klientské centrum pro export zkonzultovalo 550 dotazů tuzemských firem. Během akce Meeting Point CzechTrade v Praze proběhlo 1 100 konzultací a během Meeting Point CzechTrade při MSV Brno proběhlo 330 konzultací firem s řediteli zahraničních kanceláří CzechTrade. CzechInvest poskytl celkem 118 konzultací.

²⁴ Dostupné na: <https://amsp.cz/wp-content/uploads/2022/06/Vysledky-export-IPSOS-pro-AMSP-CR-8.-6.-2022.pdf>

V rámci podpory účasti MSP na zahraničních výstavách a veletrzích roce 2022 MPO zorganizovalo 32 akcí s účastí 288 podnikatelských subjektů a CzechTrade uskutečnil 85 akcí s účastí 486 podnikatelských subjektů. Pod hlavičkou CzechTrade se v roce 2022 realizovalo 63 společných účastí ("komerční akce") českých firem na mezinárodních veletrzích s účastí 304 firem. Dále v rámci interního projektu NOVUMM (OP PIK) bylo podpořeno 99 účastí MSP na 12 veletrzích (celkem od začátku realizace podpořeno 864 účastí MSP k 31. 12. 2022), a v rámci interního projektu NOVUMM KET (OP PIK) bylo pak podpořeno 58 účastí MSP na 8 veletrzích (celkem od začátku realizace projektu podpořeno 355 účastí MSP k 31. 12. 2022). Na akci Design Centra CT bylo 18 účastníků na veletrhu Blickfang Wien a 7 účastníků na FIND Design Singapur. CzechInvest zajistil cca 400 účastí.

V případě opatření č. 10 zaměřeného jednak na posilování horizontální spolupráce, synergie a předávání informací mezi složkami státu, resp. jeho orgány, a aktéry na úrovni EU, a dále na posilování principu „No Wrong Door“ při realizaci služeb podporujících internacionalizaci MSP došlo ke zahájení přípravy Exportní strategie ČR 2023-2033, která se bude zaměřovat na budování vnitřního prostředí a na nastavení systému propojení proexportních služeb s podporou rozvoje firem v rámci ČR, a tvorbu vhodně se doplňujících služeb státu odpovídající fázi jejich rozvoje a připravenosti – od nápadu po internacionalizaci. Od roku 2023 budou postupně implementována navržená opatření směřující k zavedení principu „No Wrong Door“, zjednodušení orientace ve službách, vyhledávání a předávání firem ze strany proexportních institucí, včetně vyhodnocování jejich posunu.

V případě opatření č. 11 zaměřeného na posílení českých MSP v ochraně a vymáhání práv duševního vlastnictví na trzích třetích zemí lze uvést, že CzechTrade zrealizoval 72 exportně zaměřených seminářů a konferencí pro 2 810 účastníků. Z toho 2 semináře s tematikou patentů, značek a designu při exportu, 1 konferenci Design pro byznys, 1 akci Future of Export Summit s tematikou ESG/CSRD, udržitelné podnikání, dodavatelské řetězce a procurement, digitalizace v zahraničním byznysu aj.

Pro dlouhodobý rozvoj MSP je nutné, aby firmy dokázaly účinně čelit různým bezpečnostním rizikům (krádež duševního vlastnictví, poškození dobré pověsti atd.). Proto zástupci MPO vystoupili s prezentacemi o těchto rizicích na několika významných konferencích, zúčastnili se interaktivních cvičení a vydali též doporučení pro státní správu v oblasti investiční bezpečnosti MSP, které se zabývají vývojem nastupujících a přelomových technologií.

V rámci opatření č. 12 zacíleného na podporu propagace MSP v rámci projektu „The Czech Republic: The Country for the Future“ a úsilí o jednotnou podobu expozic ČR na mezinárodních akcích včetně vytvoření Manuálu pro jednotnou prezentaci je potřeba uvést, že ze strany MPO došlo v roce 2022 k definitivnímu ukončení využívání vizuální identity Czech Republic: The Country For The Future. Byl vytvořen nový vizuální a brandingový koncept expozic, který je založen na nadčasových prvcích národní vlajky a symbolu českého lva, doplněných prostým nápisem Czech Republic/Czechia. Hlavní motivací tohoto opatření je zajistit stabilitu vizuální identity v čase, jejíž dosavadní absence je zásadním problémem nejen expozic, ale celé zahraniční prezentace ČR. Pro další období je naplánováno pilotní testování nového vizuálního konceptu expozic a předpokládá se další koordinace s relevantními partnery (zejména s MZV a MMR / CzechTourism) za účelem doladění a ustálení nového konceptu.

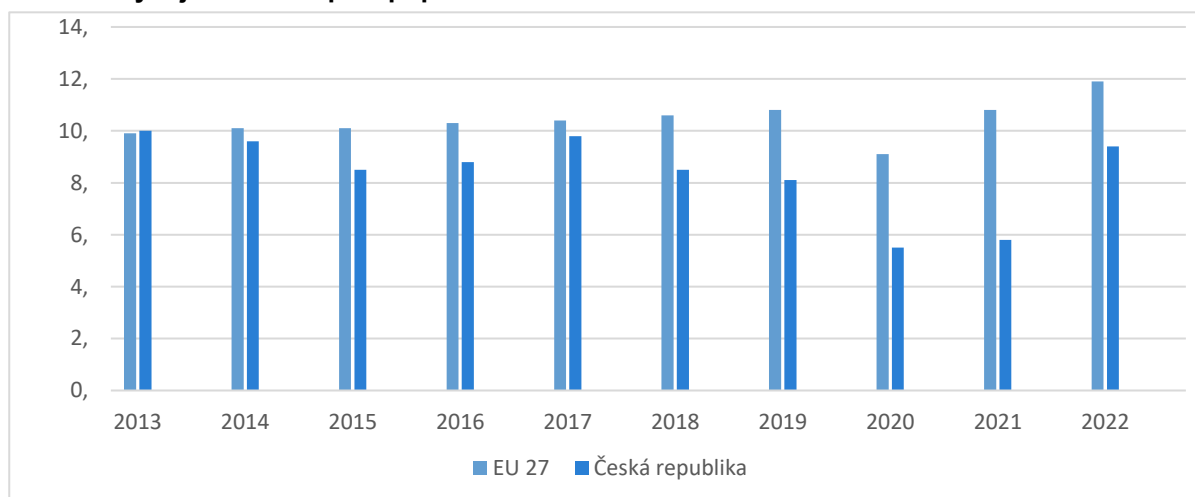
V roce 2022 se rovněž dařilo rozvíjet podporu programu PROPEA, do kterého se zapojilo 16 zastupitelských úřadů. Do systému PROPED se v roce 2022 zapojilo 10 zájemců.

Pracovní síla, dovednosti a vzdělávání

V průběhu roku 2022 byl český trh práce významně ovlivněn válečným konfliktem na Ukrajině a s tím spojenou uprchlickou vlnou vyvolanou tímto konfliktem. Vzhledem k tomu, že český trh práce dlouhodobě řeší potíže s chybějícími zaměstnanci s odpovídající kvalifikací, bylo velice pravděpodobné, že bude schopen absorbovat poměrně velké množství pracovní síly z Ukrajiny. Z průzkumu Svazu průmyslu a dopravy vyplynulo, že jsou dvě třetiny firem ochotny zaměstnávat ukrajinské uprchlíky²⁵. V této souvislosti Senát schválil takzvaný lex Ukrajina, díky kterému mají uprchlíci v ČR stejné postavení jako cizinci ze států mimo Evropskou unii s trvalým pobytem v ČR a mohou pracovat bez pracovního povolení. Dle odhadů do České republiky v roce 2022 od zahájení ruské invaze na Ukrajinu přišlo okolo 300 tisíc uprchlíků, čtyři pětiny dospělých jsou ženy a téměř polovinu tvoří děti, což v nepolední řadě mělo vliv i na školský systém. Podle MŠMT školy vykázaly k 30. 9. 2022 celkem 50 285 dětí a žáků – uprchlíků z Ukrajiny. Co se týče zaměstnanců z řad občanů Ukrajiny s vízem dočasné ochrany, pak jich v roce 2022 ve školách pracovalo celkem 1564, 355 z nich vykonávalo pozici učitelky či učitele, 336 pak jsou ostatní pedagogičtí pracovníci. Zbýlých 873 osob pracovalo jako nepedagogičtí zaměstnanci škol²⁶.

Velice aktuální otázkou v roce 2022 rovněž zůstávalo zvyšování kvalifikace pracovníků a cizinců, zejména prostřednictvím dalšího vzdělávání nebo kurzů českého jazyka. Vývoj účasti dospělé populace na dalším vzdělávání v ČR a EU uvádí graf níže. Od roku 2013 je jasně patrný trend zvyšování průměrné úrovně účasti v dalším vzdělávání v EU (EU 27), v ČR se účast v dalším vzdělávání od roku 2018 do roku 2020 snižovala, ale v roce 2022 došlo k prudkému nárůstu na 9,4 %.

Graf 19: Vývoj účasti dospělé populace na dalším vzdělávání v ČR a EU 27

Zdroj: Eurostat²⁷, graf Ministerstva průmyslu a obchodu

Strategický cíl – Rozvoj dovedností žáků a studentů v souladu s požadavky trhu práce

Specifický cíl – Nastavení a posílení vhodné formy spolupráce mezi školami a podniky

Opatření s termínem splnění v roce 2022:

- **Opatření č. 3 - Propagovat budování sdílených dílen, sdílených učeben a tréninkových center pro výuku technických předmětů a edukaci mládeže v oblasti Průmyslu 4.0 (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 30. 11. 2022, gestor: MPO/MMR)**

Splněno

²⁵ Dostupné na: <https://www.spcr.cz/pro-media/tiskove-zpravy/15215-ceske-firmy-celi-rostoucim-problemum-ale-ukrajine-pomahaji>

²⁶ Dostupné na: <file:///D:/Users/Sta%C5%BEen%C3%A9%20soubory/Mimoradne%20setreni%20UA.pdf>

²⁷ Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/trng_lfse_01/default/table?lang=en

Bylo realizováno prostřednictvím projektu *Tour for the Future* – pojízdná učebna techniky pro žáky 8. a 9. tříd základních škol. V návaznosti na pozitivní dopady projektu bylo rozhodnuto pokračovat v projektu *Pojízdná učebna techniky* pro žáky 8. a 9. tříd základních škol v gesci MPO. Projekt byl prodloužen do 30. 11. 2023 a bude financován ze státního rozpočtu. V roce 2022 se do projektu zapojilo 144 škol, 1 057 učitelů a 3 106 žáků.

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Od roku 2021 dochází k průběžnému naplňování implementační karty pro odborné vzdělávání "Inovace oborové soustavy". Do procesu inovace jsou zapojeni partneři z řad odborné veřejnosti. V roce 2022 rovněž vznikla Rada pro odborné vzdělávání, která má 19 členů v čele s ministrem školství. MŠMT i nadále intenzivně podporuje spolupráci zaměstnavatelů a škol. V roce 2022 byl dokončen návrh tzv. standardu ve firemním i školním pracovišti, který podpoří podmínky pro realizaci praktického vyučování. Byly zpracovány výsledky peer review meeting v rámci grantu Eqavet obsahově zaměřené na propojování počátečního a dalšího odborného vzdělávání. V rámci OP TAK byla v roce 2022 vyhlášena výzva k aktivitě „Podpora spolupráce škol a firem“, která má za cíl podpořit prostřednictvím odborně zaměřených MSP výkon praktického vyučování žáků/partnerských středních škol a praktické přípravy u studentů/partnerských vyšších odborných a vysokých škol na pracovišti MSP, a dále přítomnost žáků a studentů partnerských škol na dalších odborných kurzech a školeních přímo v podnicích. Zároveň v rámci OP JAK byla vyhlášena výzva „Šablony pro SŠ a VOŠ I“. Jednou z aktivit výzvy je možnost personální podpory v podobě pozice Koordinátor spolupráce školy (SŠ, VOŠ) se zaměstnavateli.

Specifický cíl – Zvýšení kvality, účinnosti a relevance přípravy na budoucí povolání

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Proměna obsahu vzdělávání v kontextu digitalizace proběhla již v roce 2021, a to změnou Rámcových vzdělávacích programů (RVP), kde je nová informatika a zároveň nová klíčová digitální kompetence, která se dotýká všech vzdělávacích oblastí. Od roku 2022 probíhá intenzivní podpora škol, aby implementovaly revidované RVP do svých školních vzdělávacích programů. Zároveň v průběhu roku 2022 MŠMT připravilo Hlavní směry velké revize RVP ZV a došlo k ustavení expertního panelu. Na hotové RVP ZV bude navazovat revize všech dalších stupňů vzdělání. Realizace výuky podle revidovaných RVP je rovněž podpořena vybavováním škol digitálními technologiemi, a to na základě finanční intervence na období 2022-2024. Přednostně získaly finanční prostředky základní školy a gymnázia, které zahájily výuku podle revidovaných RVP od 1. 9. 2021 nebo od 1. 9. 2022.

Strategický cíl – Zajištění dalšího vzdělávání zejména v oblasti klíčových dovedností

Specifický cíl – Zajištění dalšího vzdělávání pro zaměstnance a podniky

Opatření s termínem splnění v roce 2022:

- **Opatření č. 14 - Rozvíjet specifické poradenské služby pro start-upy/scale-upy (obchodní, marketingové, právní, manažerské aj.) se zapojením vzniklé národní i regionální inovační infrastruktury (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31. 12. 2022, gestor: MPO/CzechInvest)**

Splněno

V roce 2022 byl spuštěn projekt Technologická inkubace. CzechInvest spustil celkem pět center a hubů, a to Creative Hub, Mobility Innovation Hub, AI HUB, EcoTech Hub a v první výzvě Technologické inkubace podpořil 38 start-upů částkou přes 105 mil. korun.

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V roce 2022 MPSV v rámci OPZ+ vyhlásilo výzvu „Rozvoj dalšího profesního vzdělávání“, která se zaměřuje na tvorbu, rozvoj a realizace systémových opatření v oblasti dalšího vzdělávání, která zlepší flexibilitu při

získávání dovedností a kompetencí a umožní zvýšit účast jednotlivců na odborné přípravě, podpora nástrojů umožňujících zvyšování kvalifikace (mikrocertifikáty, individuální vzdělávací účty).

Specifický cíl – Zvýšení úrovně digitálních dovedností v podnikatelském sektoru

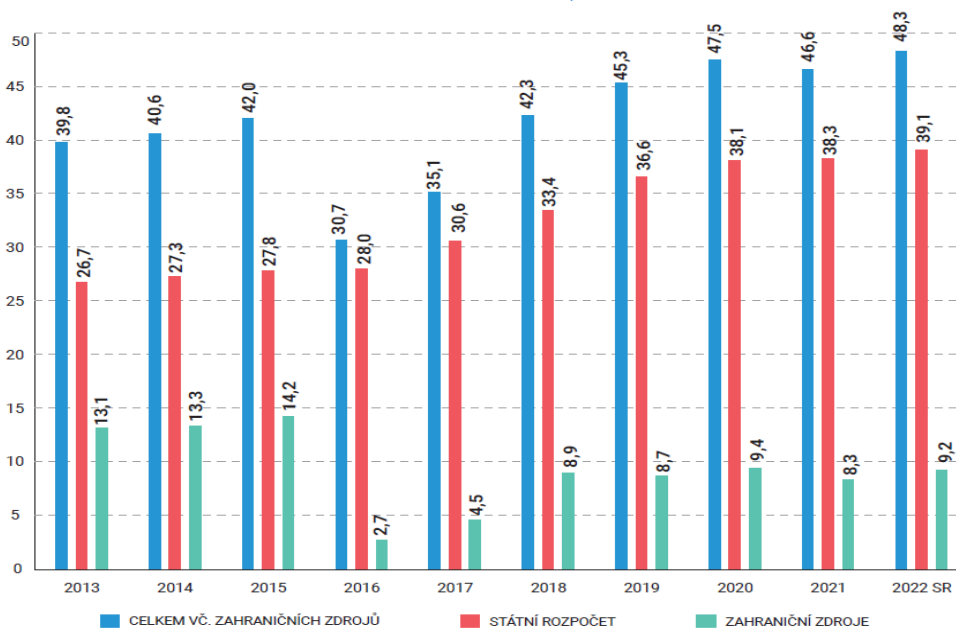
Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V roce 2022 MPSV v rámci NPO vyhlásilo výzvu „Rekvalifikace realizované ÚP ČR v oblastech digitálních dovedností (IT) a dovednostech potřebných pro Průmysl 4.0“, která se zaměřuje na podporu při získání nové kvalifikace, při zvyšování, rozšiřování nebo prohlubování dosavadní kvalifikace se zaměřením na osoby se sníženou schopností přizpůsobit se měnícím se podmínkám na trhu práce, včetně jejího udržování a obnovování.

Výzkum, vývoj a inovace

V roce 2022 se naplňovala doporučená opatření obsažená v Inovační strategii ČR 2019-2030. Výchozí stav celkových výdajů na výzkum, vývoj a inovace pro rok 2022 činil v ČR 2,01 % HDP. Vláda pokračovala v trendu zvyšování výdajů na výzkum, vývoj a inovace (zasahujících do celkem 15 rozpočtových kapitol), kdy v roce 2022 došlo k navyšování rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace o 0,5 mld. Kč oproti rozpočtu roku 2021 na celkovou výši 48,3 mld. Kč (vč. zahraničních zdrojů, podíl na HDP činí 0,7 %). Národní zdroje byly rozpočtovány ve výši 39,1 mld. Kč, což představuje nárůst oproti rozpočtu 2021 o 1,6 mld. Kč.

Graf 20: Vývoj výdajů na podporu výzkumu, vývoje a inovací v mld. Kč

Zdroj: Ministerstvo financí²⁸

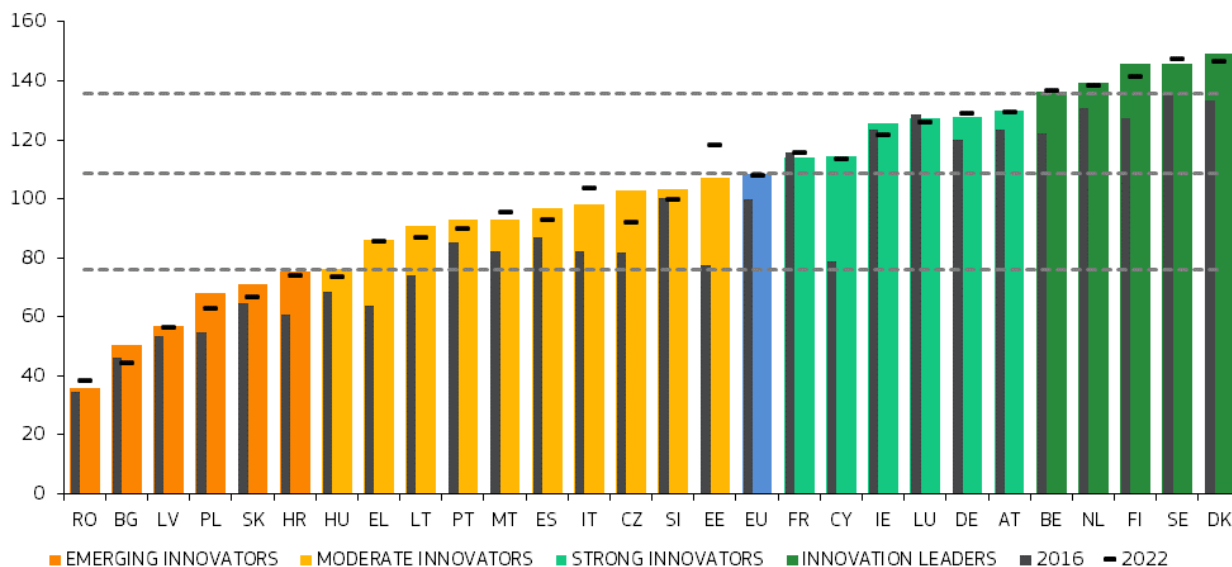
Významným úkolem v oblasti výzkumu, vývoje a inovací je (dle Zprávy o ČR) posílení inovační kapacity domácích podniků a jejich propojení s veřejným výzkumným sektorem, stejně jako zlepšení přístupu malých a středních podniků k financování. Současně s NPO a OP TAK probíhá realizace opatření, která pod ně nespádají, avšak mají potenciál přispět k rozvoji a pokroku v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Jedná se zejména o realizaci opatření obsažených v Národní politice výzkumu, vývoje a inovací ČR 2021+. Za tímto účelem byla zřízena expertní pracovní skupina Rady pro výzkum, vývoj a inovace, která má mj. za cíl identifikovat pilotní finanční nástroje pro výzkum a vývoj. Od prosince 2021 oblast VaVal řídí ministryně pro vědu, výzkum a inovace, která zajišťuje plnění příslušných priorit programového prohlášení vlády a Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací, a z pozice předsedkyně také řídí činnost RVVI.

Klíčovým strategickým dokumentem pro podporu výzkumu, vývoje a inovací je také Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR na období 2021-2027 (NRIS3), jež byla vládou schválena již v roce 2021, ale EK až v květnu 2022. Poslední (čtvrtá) aktualizace textu příloh hlavního dokumentu NRIS3 byla schválena v prosinci 2022.

Podle hodnocení v nedávno zveřejněném European Innovation Scoreboard byla Česká republika tak jako v minulých letech zařazena mezi tzv. umírněné (moderate) inovátory, v roce 2022 však zaznamenala významný nárůst zejména v oblasti zaměřené na atraktivitu výzkumného systému, firemních investic či oblast inovátorů. Byli jsme klasifikováni jako jeden z nejrychleji rostoucích inovátorů a výkonnostně se blížíme průměru EU. Mezi lety 2022 a 2023 vzrostla inovační výkonnost v 19 členských státech EU, a nejvíce právě v ČR (10,5 %). Nejvyšší meziroční nárůst inovační výkonnosti v ČR byl dán zvýšením hodnot u indikátorů Výdaje na inovace na zaměstnance, MSP s podnikáním v inovacích procesů, a zaměstnanost v inovativních podnicích.

²⁸ Ministerstvo financí. Státní rozpočet 2022 v kostce.

Graf 21: Výkonnost inovačních systémů členských států EU v roce 2022

Zdroj: Evropská komise²⁹

Strategický cíl – Plný rozvoj inovačních schopností MSP

Specifický cíl – Zintenzivnění výzkumných, vývojových a inovačních aktivit

Opatření s termínem splnění v roce 2022:

- **Opatření č. 6 - Vytvoření nástroje pro financování projektů českých MSP, které obdrží Seal of Excellence EIC (stanovený termín splnění dle implementačního plánu: 31. 12. 2022, gestor: TA ČR/MPO)**

Splněno již v roce 2021

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Průběžné dosažené nižší hodnoty dílčích opatření za rok 2022 z pohledu počtu podpořených MSP ve sledovaných indikátorech souvisí především se skutečností, že realizace těchto opatření je významně svázána s realizací OP TAK, který Evropská komise schválila až v červnu 2022. U dalšího nejvýznamnějšího zdroje financování, Národního plánu obnovy, komponenta 5.2 „Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe“, v oblasti VaV započala podpora MSP již v roce 2022. MPO také od roku 2020 realizuje program „The Country for the Future“, který se dělí na tři samostatné podprogramy. V podprogramu „Inovace do praxe“ dochází k podpoře zavádění inovací produktů a postupů v MSP, včetně inovací organizačních. Důležitou aktivitou je také realizace programu na podporu průmyslového výzkumu a vývoje TREND, ve kterém je na období do roku 2027 alokováno 10 mld. Kč. Důraz je kladen na naplňování priorit NRIS3 ČR, na rozvoj digitalizace a zavádění principů Průmyslu 4.0 včetně využívání technologií 5G.

Technologická agentura ČR v roce 2022 podpořila 121 projektů s účastí MSP v programech TREND, DELTA 2, DOPRAVA 2020+, EPSILON, GAMA 2, Prostředí pro život (jde o projekty, které spadají i do druhého specifického cíle), SIGMA a THÉTA. Podle informací Technologického centra AV ČR, které je národním kontaktním místem pro ČR pro mezinárodní programy Horizont 2020 a jeho následníka Horizont Evropa, byly

²⁹ Evropská komise (2023). Inovační výkon je měřen pomocí kompozitního indikátoru Souhrnný inovační index, který je složen ze čtyř oblastí indikátorů, rozdělených na deset dílčích inovačních skupin. Dle dosažené hodnoty jsou země rozděleny do čtyř skupin – inovační lídři, silní, umírnění a rozvojoví inovátoři (4 barevné skupiny v grafu). Více viz https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_3683.

podpořeny za rok 2022 v programu Horizont 2020 3 české účasti a v navazujícím programu Horizont Evropa 42 českých účastí.

Z průběžného vyhodnocení indikátorů za rok 2022 bylo v opatření č. 2 realizováno 113 výsledků R – Software, kde je předkladatelem MSP. U opatření č. 3 v roce 2022 nebyly v rámci programu The Country for the Future na podporu inovací v MSP podpořeny žádné nové projekty, v realizaci pokračovaly projekty podpořené v předchozích letech a byla vyhlášena veřejná soutěž na výběr nových projektů realizovaných od roku 2023. Bylo ukončeno 53 projektů zahájených v předchozích letech a do praxe bylo zavedeno celkem 72 inovací, z toho 11 inovací produktů, 21 inovací postupů a 40 organizačních inovací vzniklých z podpořených projektů.

V případě opatření č. 4 zaměřeného na podporu ochrany, využívání a prosazování duševního vlastnictví u MSP deklaruje Úřad průmyslového vlastnictví za rok 2022 dosažení 569 udělených patentů a zapsaných užžitých vzorů a 203 podaných přihlášek vynálezů.

V rámci opatření č. 5 bylo podpořeno 31 projektů MSP v programech mezinárodní spolupráce a u opatření č. 7 bylo v projektech VaV uskutečněno 21 spoluprací MSP s VP.

Specifický cíl – Vytvoření vyspělého inovačního ekosystému založeného na domácím VaV

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

U opatření č. 8 bylo v roce 2022 podpořeno 139 MSP projektů prostřednictvím programů spolupráce s výzkumnými institucemi, z toho je u TAČR 106 projektů MSP, u Technologického centra 33 projektů MSP, kde v konsorciu byla zastoupena i výzkumná organizace, a MŠMT s pomocí INTER EXCELLENCE a Eurostars nepodpořilo žádný projekt MSP, zde však šlo o očekávaný vývoj s ohledem na nevyhlašování nových programů podpory v roce 2022.

U opatření č. 10 podpořilo MPO v roce 2022 v rámci prvního podprogramu The Country for the Future systémový projekt v oblasti inovací „Technologická inkubace start-upů“. Agentura CzechInvest v rámci realizace tohoto projektu podpořila inkubaci 10 ze 37 firem, které byly v první výzvě vybrány k podpoře. První výzva projektu byla otevřena od července do srpna 2022 a hodnoceno bylo 103 projektů z oblasti umělé inteligence, kreativního průmyslu, cirkulární ekonomiky a mobility.

V rámci opatření č. 11 realizovalo v roce 2022 Technologické centrum AV ČR 35 obchodních, technologických a výzkumných partnerství českých MSP a VO schválených agenturou EISMEA a 70 výsledků poradenských služeb spjatých s rozvojem mezinárodních aktivit a internacionalizací českých MSP a VO schválených agenturou EISMEA.

Hlavním důvodem změn v roce 2022 byl přesun zájmu českých MSP od hledání partnerů k poradenským službám, které firmám zlepšují jejich ekonomické ukazatele a pomáhají jim řešit problémy spojené s inflací a souvisejícími ekonomickými tlaky. Přesun poptávky po tomto typu služeb byl navíc podpořen důrazem na stále více exponovaná témata udržitelnosti, digitální transformace firem a odolnost a dostupností finančních prostředků z různých zdrojů na řešení těchto témat, a to na unijní, národní a často i regionální úrovni.

U opatření č. 12, které je zaměřeno na podporu inovativního podnikání a poskytování informací o Key Enabling Technologies a prioritních odvětvích (např. kulturních a kreativních průmyslech) bylo ze strany gestora opatření, agentury CzechTrade, avizováno 429 obslužených klientů. Současně bylo podpořeno z OP PIK 55 účastníků projektu internacionalizace inovativních MSP NOVUMM KET a 31 MSP získalo podporu na služby designérů z projektu Design pro konkurenceschopnost.

V novém opatření č. 13 „Zajištění poukazů na duševní vlastnictví pro MSP pro účely financování zápisu práv duševního vlastnictví a strategického poradenství“, které vyplývá z Akčního plánu pro duševní vlastnictví Evropské komise a je realizováno ve spolupráci ÚPV s Úřadem Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) prostřednictvím tzv. SME Fund, si za rok 2022 české MSP požádaly o 1077 voucherů. Českým podnikům bylo z SME Fund vyplaceno celkem 14 622 847 Kč, a Česká republika v čerpání prostředků z SME Fund byla ve srovnání s ostatními evropskými státy na 7. místě. Toto opatření bylo vyhodnoceno poprvé právě v roce 2022 a má termín splnění v roce 2024.

Digitalizace

Podle výsledků Indexu digitální ekonomiky a společnosti (DESI) za rok 2022 se ČR mezi 27 členskými státy EU zařadila na 19. místo. Nejsilnější výsledky země vykazuje v oblasti lidského kapitálu. Ve srovnání s rokem 2021 se pořadí Česka zlepšilo v oblasti digitálních veřejných služeb a v konektivitě.³⁰

V oblasti pevného připojení k internetu je přístup omezený a v ČR došlo ke zvýšení pokrytí pouze o jedno procento z 52 % v roce 2021 na 53 %. Na druhou stranu se ČR podařilo dosáhnout pokrytí sítěmi 5G nad průměrem EU, kde došlo významnému rozvoji v oblasti pokrytí sítěmi 5G za období od roku 2020 do roku 2022. Aktuální hodnota pokrytí obyvatel činí 94,6 %. Vyššího stupně pokrytí bude dosaženo s přispěním dotační podpory na dokrytí sítěmi 5G v řídce obydlených oblastech. Zásadním se nestává to, zda je firma k internetu vůbec připojena, ale spíše prostřednictvím jaké technologie je připojena a jakou rychlostí. Stabilně vysoký podíl podniků používá v ČR i nadále pevný přístup k internetu. Může jít např. o připojení prostřednictvím DSL technologie, optických vláken, datového okruhu od telekomunikačních operátorů, o pevné externí bezdrátové připojení či připojení prostřednictvím kabelové televize.

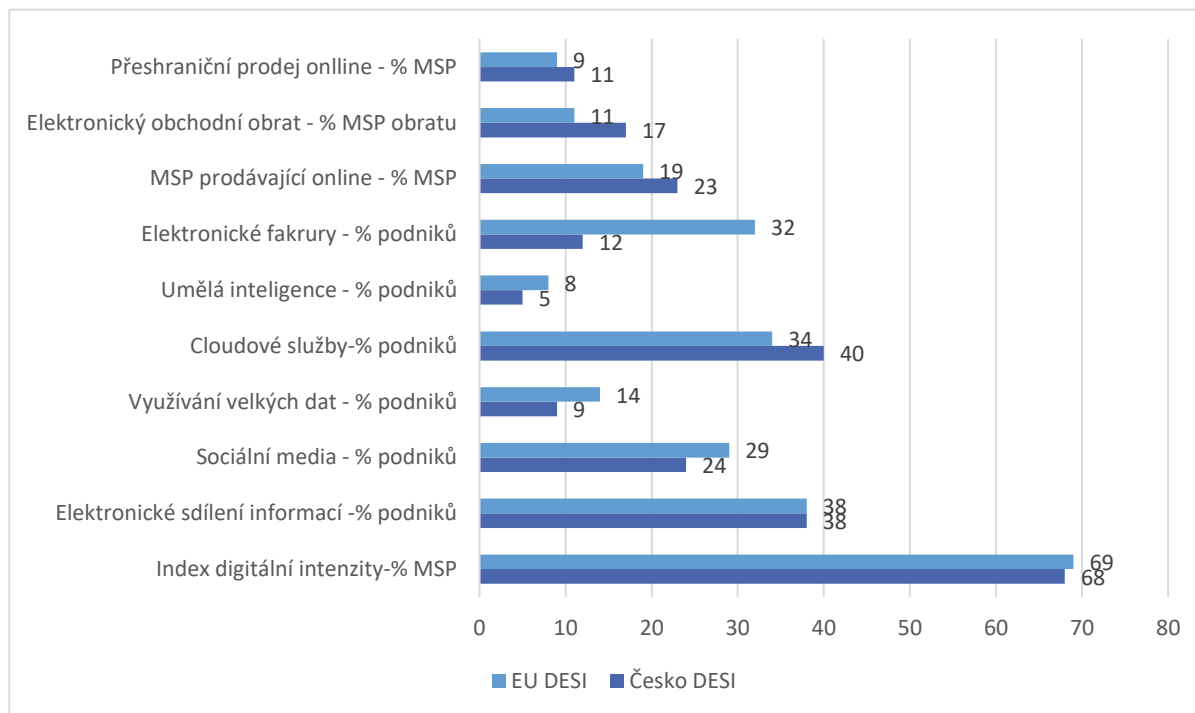
Při používání internetu věcí a umělé inteligence v podnikatelském sektoru firmy díky nim mohou např. hlídat či regulovat osvětlení nebo spotřebu energie, mohou ovládat bezpečnostní kamery a vzdáleně hlídat bezpečnost firemních prostor. Internet věcí se používá také ve výrobě, kdy podniky mohou monitorovat výrobní procesy v reálném čase a na základě analýz je optimalizovat, mohou sledovat pohyb zboží či provozní stav vozidel nebo také sledovat chování zákazníků a pochopit tak jejich uvažování a potřeby a aktivně na ně reagovat. Zatímco zařízení internetu věcí používá v Česku již zhruba třetina podniků, využívání technologií umělé inteligence je zatím rozšířeno jen velmi málo, nalzáme je hlavně ve velkých podnicích.

Ze Zprávy EKI o digitální dekádě vyplynula kromě jiných i doporučení v oblasti digitálního podnikání, a to v tom smyslu, že Česko by mělo urychlit své úsilí v oblasti digitalizace podniků. Zejména by mělo usnadnit přístup k vyspělým technologiím a posílit politiky a pobídky na podporu digitalizace podniků, zejména pro MSP, prostřednictvím trvalých a doplňkových opatření, včetně přístupu ke školení a zvyšování povědomí o výhodách digitální transformace. Pokud se jedná o digitální infrastrukturu, celkově pokrok ČR v oblasti pevného připojení je omezený (pokrytí 53 % ve srovnání s 52 % v roce 2021) a pokrytí zůstává výrazně pod průměrem EU, který je 73 %. Velká část české populace nemá přístup k optickému připojení (63 % oproti 44 % v průměru v EU). Na druhou stranu se ČR podařilo dosáhnout pokrytí sítěmi 5G nad průměrem EU. Česko se účastní několika celoevropských iniciativ v oblasti klíčových technologií, včetně důležitého projektu společného evropského zájmu (IPCEI) v oblasti mikroelektroniky a komunikačních technologií³¹.

³⁰ Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2023-report-state-digital-decade>

³¹ Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2023-report-state-digital-decade>

Graf 22: Digitalizace podnikání

Zdroj: Evropská komise³², graf Ministerstva průmyslu a obchodu

Procento MSP prodávajících online ve srovnání s předchozím rokem stagnovalo. V roce 2022 byl podíl malých a středních podniků s alespoň základní úrovní digitální intenzity 68 %, což je mírně pod průměrem EU, který je 69 %. Pouze 9 % podniků používalo technologie velkých dat (EU 14 %), zatímco v roce 2021 využívalo cloudové služby 40 % (EU 34 %) a 5 % využívalo technologie AI (EU 8 %).

Strategický cíl – Digitální transformace MSP v ČR

Specifický cíl – Zvýšení veřejného povědomí o přínosech digitální transformace

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Na konferenci Industry cluster 4.0, která se konala (a koná každý rok) v únoru, byly představeny úspěšné projekty financované z programu Technologie OP PIK zaměřené právě na Průmysl 4.0 (P4.0). Tato akce je pořádána pod záštitou Hospodářské komory a jsou na ní propagovány/prezentovány případy dle daného opatření Strategie MSP. Na seminářích, konferencích a jiných setkáních, kterých se účastní zástupci sekce fondů EU MPO, jsou prezentovány příklady typických způsobilých výdajů s prvky P4.0 z úspěšně realizovaných a podpořených projektů, ve většině případů nejsou však uváděny obchodní názvy příjemců. Příklady úspěšných případů/projektů OP PIK jsou uváděny v časopise OPIK a TAK – příklad P4.0 mj. v č. 21 OPIK z dubna 2022. Ve spolupráci s MMR-NOK byly dále vybrány projekty podpořené mj. v rámci programu Technologie OP PIK, tedy i z oblasti P4.0, a tyto byly propagovány v Denících a v Blesku (VZ pod MMR-NOK).

Specifický cíl – Zvýšení využití digitálních nástrojů a nových technologií v podnikání MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Pokud se jedná o opatření č. 3 zaměřené na podporu MSP při zavádění a využívání digitálních nástrojů a nových technologií v podnikání (automatizace, AI, robotizace, strojové učení, rozšířená a virtuální realita, business intelligence, e-commerce apod.) lze uvést, že v rámci NPO jsou administrovány již dvě uzavřené výzvy, a to Digitální podnik - I. Výzva a Virtuální podnik - I. Výzva.

³² Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2023-report-state-digital-decade>

V případě opatření č. 4 zaměřeného na podporu MSP při využívání a propojování ICT infrastruktury (např. datová centra, technologie HPC aj.), která je nezbytná pro naplňování principů P4.0, a to v souladu s trendem zpracování a využívání velkého množství dat a opatření č. 5 zacíleného na podporu zvyšování kybernetické bezpečnosti systémů a technologií v MSP, vč. uchování dat, v roce 2022 došlo k zahájení přípravy příslušných výzev, avšak termín vyhlášení zatím není znám.

Specifický cíl – Zajištění fungování sítě Center pro digitální inovace za účelem podpory MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

K opatření č. 6 zaměřenému na vybudování národní sítě Center pro digitální inovace, umožnění jejich zapojení do evropské sítě a zajištění jejich dalšího rozvoje za účelem poskytování služeb pro MSP lze uvést, že v roce 2022 v rámci národní nominační výzvy NPO – komponenta 1.5 Digitální transformace podniků v Česku vznikly následující EDIHy: EDIH OSTRAVA, EDIH DIGIMAT, BRAIN FOR INDUSTRY, DIH NORTHERN AND EASTERN BOHEMIA, CYBERSECURITY INNOVATION HUB a EDIH ČVUT. Zpoždění při vzniku bylo způsobeno pandemií COVID -19 a prodlevou při schvalování rozpočtu programu Digitální Evropa. V současné době nejsou známy počty podpořených firem. V roce 2022 MPO připravovalo další dvě výzvy z NPO na kofinancování vzniku Evropských center pro digitální inovace. EK v rovněž v roce 2022 zveřejnila na svých webových stránkách seznam českých zástupců³³.

Specifický cíl – Kvalitní digitální infrastruktura a vysokorychlostní připojení k internetu

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Pokud se jedná o opatření č. 10 zaměřené na podporu modernizace, resp. rozšiřování stávající infrastruktury a zřizování nových sítí pro vysokorychlostní přístup k internetu prostřednictvím sítí s velmi vysokou kapacitou založených zejména na kabelech s optickými vlákny s cílem zajistit konektivitu pro domácnosti a socioekonomické aktéry včetně MSP, je nutno poznamenat, že v roce 2022 MPO vyhlásilo v rámci NPO výzvu, jejímž cílem bylo vytvoření 30 000 přípojek do poloviny roku 2026.

³³ Dostupné na: https://european-digital-innovation-hubs.ec.europa.eu/edih-catalogue?f%5B0%5D=country%3ACzechia&f%5B1%5D=edih_soe%3AAdih&f%5B2%5D=edih_soe%3Aedih&f%5B3%5D=edih_soe%3Asoe

Nízkouhlíková ekonomika a účinné nakládání se zdroji

Sledovaná oblast opírala svůj vývoj v roce 2022 jednak o unijní a národní strategické a legislativní rámce (EU – zejm. Evropský právní rámec pro klima, balíček Fit for 55, revize směrnice o podpoře energie z obnovitelných zdrojů, revize směrnice o energetické náročnosti budov; ČR – zejm. Vnitrostátní plán pro energetiku a klima, Politika ochrany klimatu, Státní energetická koncepce), jednak byla silně ovlivněna důsledky geopolitického vývoje – vojenského konfliktu na Ukrajině a následným rozkolísáním trhů s energiemi a ohrožením energetické bezpečnosti.

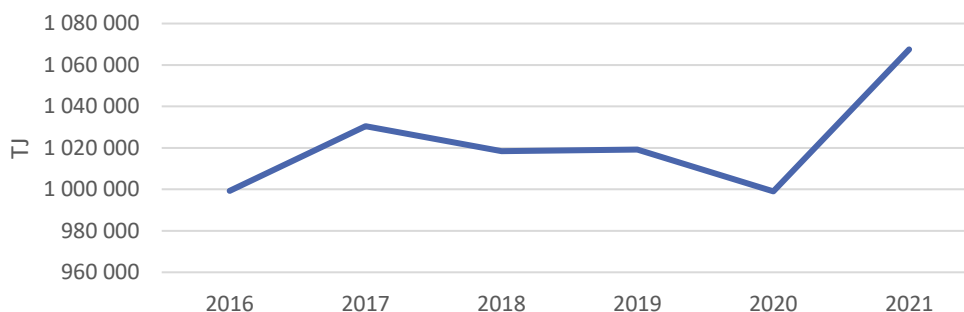
I v roce 2022 přetrvával v ČR stav poměrně vysoké energetické dovozní závislosti na Rusku, z hodnoty 28,8 % v roce 2011 vzrostla na hodnotu 40,2 % v roce 2021³⁴, ČR je nadto téměř výhradně závislá na dovozu zemního plynu a surové ropy³⁵. Podíl hrubé konečné spotřeby energie z OZE na celkové hrubé konečné spotřebě energií v ČR činil v roce 2021 podle mezinárodní metodiky výpočtu Eurostat-Shares 17,7 %.

Vyšší spotřeba energií po pandemii COVID-19 a zejména pak invaze Ruska na Ukrajinu vyvolaly turbulence na komoditních trzích a posunovaly ceny energií výrazně nahoru. Cena ropy Brent se dostala v roce 2022 v průměru na 101 USD/barel a meziročně vzrostla o více než 42 %. Více než o 150 % stouply meziročně ceny zemního plynu a v růstu pokračovaly i ceny elektřiny, kovů a dalších komodit. V reakci na nastalou situaci přijala Evropská komise 23. 3. 2022 dočasný krizový rámec pro poskytování veřejné podpory podnikům zasaženým hospodářskými dopady agrese, následných sankcí a zejména růstu cen energií, v květnu 2022 pak balíček RePowerEU, jehož cílem bylo urychleně snížit závislost na dovozu ruských fosilních paliv prostřednictvím úspor energie, investic do obnovitelných zdrojů energie a diverzifikace dodávek energie.

Energetická účinnost, rozvoj obnovitelných zdrojů, nákladová efektivita a proveditelnost, udržitelné investice a energetická bezpečnost se proto v roce 2022 staly dominantními tématy a výrazně se propály i do priorit českého předsednictví v Radě EU ve 2. polovině roku. Byl připraven balíček opatření ke zmírnění dopadů zdražení energií, ve vztahu k zajištění energetických zdrojů pro MSP byly relevantní zejména: zastropování cen energií, odstranění blokování rezervované, ale nevyužívané kapacity zásobníků plynu a včasné naplnění zásobníků pro využití v zimním období, novelizace energetického zákona – zpřesnění role uhelných elektráren v případě nouze v teplárenství v důsledku nedostatku plynu, právní rámec energetických společností, snížení administrativních překážek v rámci povolovacích procesů, zajištění pronájmu kapacity terminálu pro LNG pro ČR, společné evropské nákupy plynu, LNG a vodíku, nová záruka v rámci programu Expanze financovaného z OPPIK.

K hlavním parametrům nízkouhlíkové ekonomiky patří energetická účinnost, která je sledována prostřednictvím ukazatelů vnitrostátních cílů v oblasti konečné (846 PJ) a primární energie (1 206 PJ), roční úspory energie u veřejných budov a u kumulovaných úspor energie odpovídající postupnému nárůstu roční úspory konečné spotřeby energie v období 2021-2030 z hodnoty 0,8 % ročně na hodnotu 1,9 % ročně dle čl.8 odst., 1(b) revidované směrnice 2012/27/EU o energetické náročnosti. ³⁶

Graf 23: Vývoj konečné spotřeby energie

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu³⁷

³⁴ Data za rok 2022 budou k dispozici na konci roku 2023.

³⁵ Dostupné na: https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/statistika/energeticke-bilance/2023/3/Dovozni_zavislost_2011-2021.pdf

³⁶ aktualizace Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu z října 2023

³⁷ Dostupné na: <https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/energeticka-ucinnost/strategicke-dokumenty/2023/8/11--zprava-o-pokroku-v-oblasti-plneni-vnitrostatnich-cilu-energeticke-ucinnosti.pdf>

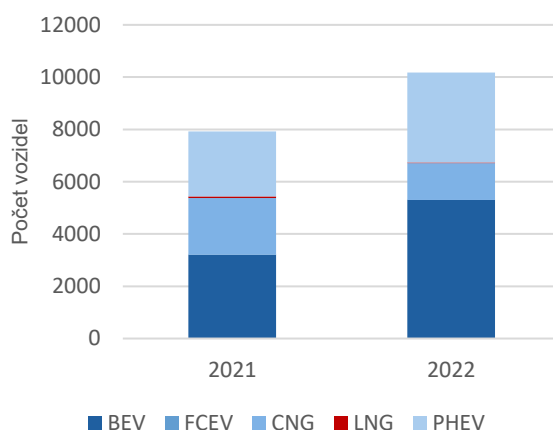
Další zásadní oblastí je rozvoj OZE, podíl jejich zastoupení na výrobě elektřiny se v roce 2022 zvýšil na 15 %, tj. oproti roku 2021 vzrostl o 3 %, na spotřebě v dopravě se podílel 7 % a na konečné spotřebě při vytápění 24 %³⁸. Výroba OZE v roce 2022 vzrostla prostřednictvím fotovoltaiky (FVE) o 146 GWh (+6,8 %), větrných elektráren (VTE) (+6,6 %), biologicky rozložitelného komunálního odpadu (+1,9 %) a bioplynu (+0,9 %) oproti roku 2021.

Od října 2022 bylo umožněno odpuštění poplatků za podporované zdroje energie, toto opatření zlevnilo elektřinu až o 599 korun za každou MWh spotřebované elektřiny.

Oblast čisté mobility byla v roce 2022 podporována v souladu s opatřeními Národního akčního plánu čisté mobility (dále NAP CM)³⁹. Ukazatele čisté mobility za rok 2022 potvrzují, že ČR v dané oblasti stále zaostává. Ve stejném roce bylo v zemích EU registrováno přes 1,1 mil. nových bateriových elektrických vozidel (BEV), meziročně o 28 % více (v roce 2021 představoval podíl na všech registrovaných vozidlech 9 %, v roce 2022 se navýšil na 12,1 %). S 2,1% podílem BEV patřila v roce 2022 ČR předposlední příčka ve srovnání s ostatními zeměmi EU. Veřejná dobíjecí infrastruktura se ale v porovnání s ostatními státy EU úspěšně rozvíjí, a to zejména pokud jde o rychlodobíjecí stanice. Záměrem je zintenzivnit výstavbu tzv. ultrarychlých stanic o výkonu 150 kW a více, a to zejména na dálniční síti. K 31. 12. 2022 bylo v evidenci vedeno celkem 1 364⁴⁰ veřejných dobíjecích stanic (399 uvedeno do provozu v roce 2022), ke kterým se váže celkem 2 643 dobíjecích bodů. S růstem provozu BEV a pokrytí dobíjecí infrastrukturou je spojen i růst spotřeby elektřiny, v roce 2022 byl u veřejných dobíjecích stanic zaznamenán 83,2 % nárůst (11 800 MWh) oproti roku 2021 (6 440 MWh).

V ČR je provozováno 199 veřejných plnicích stanic CNG a rovněž okolo 50⁴¹ neveřejných firemních plnicích stanic CNG a cca 200 domácích pomalu plnicích zařízení. Více než 60 % veřejných výdejních míst je v prostoru čerpacích stanic, další jsou přístupná v areálech firem nebo jako samostatně stojící výdejní místa.

Graf 24: Vývoj počtu nově registrovaných vozů na alternativní paliva

Zdroj: Centrum dopravního výzkumu v.v.i.⁴², graf Ministerstva průmyslu a obchodu⁴³

³⁸ Dostupné na: <https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/statistika/obnovitelne-zdroje-energie/2023/1/Podil-OZE-na-hrube-konecne-spotrebe-energie-2010-2021.pdf>

³⁹ Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/prumysl/zpracovatelsky-prumysl/automobilovy-prumysl/aktualizace-narodniho-akcniho-planu-ciste-mobility--254445/>

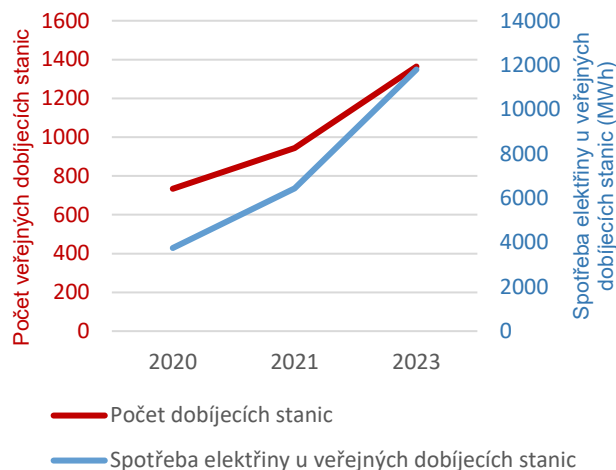
⁴⁰ Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/energetika/statistika/statistika-a-evidence-cerpacich-a-dobijecich-panic/zprava-o-stavu-evidence-verejnych-dobijecich-panic-v-cr-k-31--12--2022--273950/>

⁴¹ Aktualizace Národního akčního plánu udržitelné mobility <https://www.mpo.cz/cz/prumysl/zpracovatelsky-prumysl/informace-o-plneni-aktualizace-narodniho-akcniho-planu-ciste-mobility-nap-cm-za-rok-2021--270807/>

⁴² Dostupné na: <https://www.cdv.cz/tisk/interaktivne-registrace-novych-osobnich-vozidel-v-cr-dle-paliva/>

⁴³ Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/energetika/statistika/statistika-a-evidence-cerpacich-a-dobijecich-panic/zprava-o-stavu-evidence-verejnych-dobijecich-panic-v-cr-k-31--12--2022--273950/>

Graf 25: Vývoj počtu dobíjecích a plnicích stanic a spotřeby elektřiny u veřejných dobíjecích stanic

Zdroj: Centrum dopravního výzkumu v.v.i.⁴⁴, graf Ministerstva průmyslu a obchodu⁴⁵

Rozvoj infrastruktury LNG je zatím v ČR v počátcích. Do konce roku 2022 bylo ale realizováno 7 nových veřejných plnicích stanic LNG.

Nedílnou součástí problematiky je i potenciál a využití biometanu, jak ve formě bioCNG, tak bioLNG. Z dlouhodobého pohledu jde o klíčové téma, neboť biometan má výrazně nižší emise skleníkových plynů než fosilní CNG/LNG. Postupná náhrada biometanu namísto fosilního CNG/LNG je nezbytná z hlediska environmentálních přínosů tohoto alternativního paliva.

Českému předsednictví se při jednání s Evropským parlamentem podařilo v roce 2022 najít také shodu na výsledné podobě nařízení, které výrobcům stanoví emisní cíle oxidu uhličitého (CO₂) u osobních a lehkých užitkových vozidel. Dohoda obsahuje cíle postupného snižování emisí CO₂ až na 100 % k roku 2035 pro oba segmenty, současně však otevírá cestu k registraci vozidel se spalovacím motorem poháněným klimaticky neutrálními palivy.

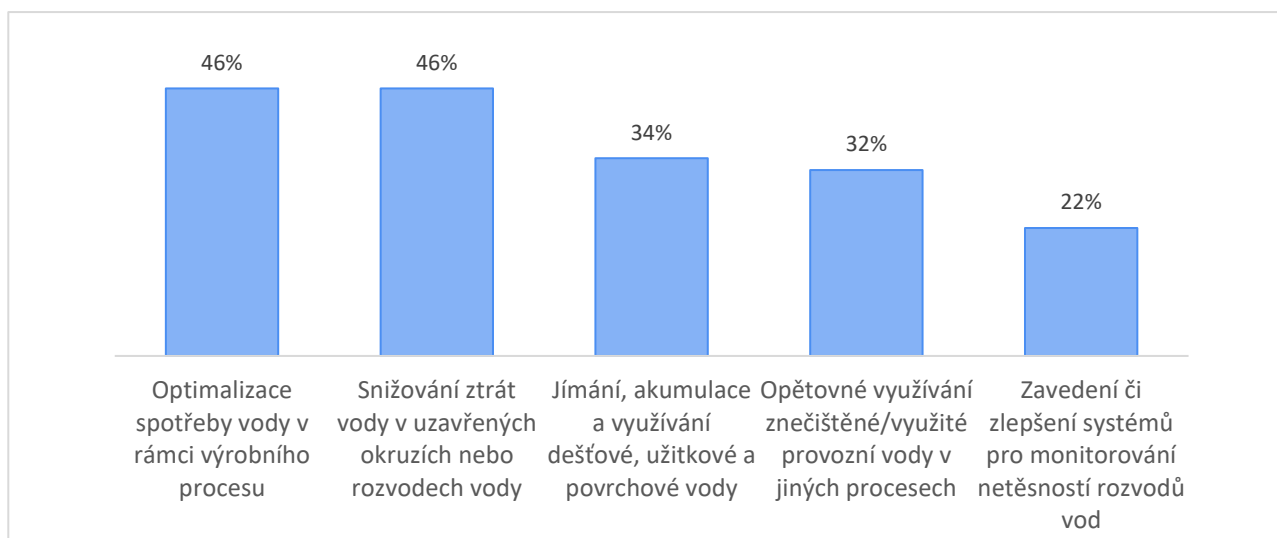
V části vztahující se k účinnému nakládání se zdroji má přechod na cirkulární ekonomiku zásadní roli při zlepšení nakládání s odpady, zvyšování efektivity využití druhotných surovin a omezování spotřeby primárních surovin při vysoké ochraně životního prostředí, což souvisí se zvyšováním konkurenceschopnosti ČR. Na přijatou legislativu odpadového hospodářství ČR z roku 2021 navázal v roce 2022 nový zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, a v květnu 2022 byla vládou ČR schválena aktualizace Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2015-2024 s výhledem do roku 2035 (POH ČR), který představuje základní strategický dokument a vizi pro odpadové hospodářství do roku 2035. V návaznosti na schválení aktualizace národního POH probíhají aktualizace krajských POH, které by měly být dokončeny ve 4. čtvrtletí 2023.

V souvislosti s účinným nakládáním se zdroji sledujeme, že v oblastech hospodaření s vodou je zájem zejména o projekty optimalizace spotřeby vody v rámci výrobního procesu (46 %), snižování ztrát vody v uzavřených okruzích nebo rozvodech vody (46 %) a jímání, akumulace a využívání dešťové, užitkové a povrchové vody (34 %). Pouze 4 % projektů se věnují, případně plánují věnovat poradenským službám zacíleným na zpracování plánu recyklace vody ve výrobních odvětvích.

⁴⁴ Dostupné na: <https://www.cdv.cz/tisk/interaktivne-registrace-novych-osobnich-vozidel-v-cr-dle-paliva/>

⁴⁵ Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/energetika/statistika/statistika-a-evidence-cerpacich-a-dobijecich-panic/zprava-o-stavu-evidence-verejnych-dobijecich-panic-v-cr-k-31-12-2022-273950/>

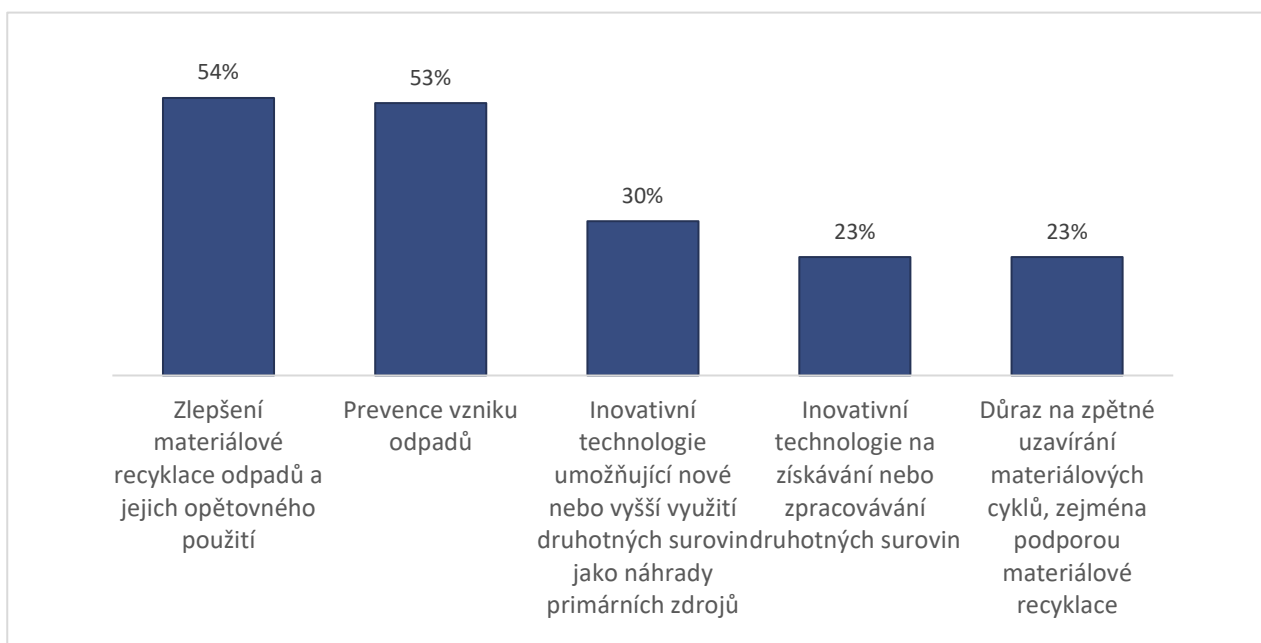
Graf 26: Realizované nebo plánované projekty v konkrétních oblastech hospodaření s vodou

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu⁴⁶

V rámci materiálové náročnosti hospodářství v oblasti oběhového hospodářství je zájem zejména o investiční projekty zaměřené na zlepšení materiálové recyklace odpadů a jejich opětovného použití (54 %), prevenci vzniku odpadů (53 %) a inovativní technologie umožňující nové nebo vyšší využití druhotných surovin jako náhrady primárních zdrojů (30 %). Naopak nejméně preferovanými oblastmi jsou zavádění či optimalizace materiálového ekodesignu výrobků za účelem usnadnění recyklace a opětovného použití (10 %) a oblast inovativních technologií ke snížení materiálové náročnosti výroby (17 %).

Graf 27: Realizované nebo plánované projekty v konkrétních oblastech oběhového hospodářství

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu⁴⁷

⁴⁶ Ministerstvo průmyslu a obchodu. Analýza tržní situace a specifikace vhodných forem podpory pro účely přípravy priority 4 OP TAK – Efektivnější nakládání se zdroji operačního programu zaměřeného na konkurenceschopnost pro období 2021 – 2027. Dostupné na: <https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/oppik-2014-2020/evaluace-a-analyzy/2020/12/TS-P4-Prubezna-zprava.pdf>

⁴⁷ Ministerstvo průmyslu a obchodu. Analýza tržní situace a specifikace vhodných forem podpory pro účely přípravy priority 4 OP TAK – Efektivnější nakládání se zdroji operačního programu zaměřeného na konkurenceschopnost pro období 2021–2027. Dostupné na: <https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/oppik-2014-2020/evaluace-a-analyzy/2020/12/TS-P4-Prubezna-zprava.pdf>

Je třeba zmínit, že stále probíhá v rámci vyjednávání s EK ohledně OP TAK a podpory vodního hospodářství diskuse a formální schvalovací proces ohledně nezbytné základní podmínky mezi MŽP a EK. Pro oblast odpadového hospodářství, rovněž v gesci MŽP, již EK základní podmínku schválila.

Strategický cíl – Přejchod MSP k nízkouhlíkové ekonomice

Specifický cíl – Zvýšení energetické účinnosti MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Podpora byla realizována finanční (investiční dotace) i nefinanční formou (poradenství, legislativní opatření). Pokud se jedná o investiční dotace relevantní pro MSP, v srpnu 2022 v rámci OP TAK byla vyhlášena výzva Úspory energie – zaměřená na snížení úrovně konečné spotřeby energie s alokací 10 mld. Kč. V rámci Modernizačního fondu byla vyhlášena výzva ENERGETS – Modernizace zdrojů a technologií: malé projekty s alokací 5 mld. Kč. V oblasti poradenství týkajícího se energetické účinnosti středisek EKIS, M-EKIS a EnKoMAS za rok 2022 bylo uskutečněno celkem 10 220 poradenských aktivit. Bohužel nelze rozlišit, které poradenství bylo poskytnuto MSP, protože taková evidence není reálně možná, ale drtivá většina byla poskytnuta domácnostem. Rovněž za rok 2022 bylo podpořeno 44 aktivit zaměřených na zavedení energetického managementu, z toho 13 v rámci MSP. MPO také připravilo pro sektor malých podniků a živnostníků rady a tipy, jak ušetřit, manuály a další informace nejen k úsporám jsou k dispozici na webu www.energiezamene.cz.

V době přípravy výroční zprávy za rok 2021 ještě nebyly k dispozici ucelené indikátorové soustavy pro sledovanou oblast, protože indikátorové soustavy u všech relevantních programů podpory nebyly ještě známy ve finální verzi a nebyla tudíž známa ani dostupnost dat. Smyslem navržených úprav je využití v maximálním rozsahu indikátorů sledovaných monitorovacími systémy jednotlivých programů. Úpravy indikátorů jsou následující:

- 1.1 – Změna indikátoru „Roční konečná spotřeby energie MSP“ na indikátor sledovaný v MS „Snížení konečné spotřeby energie u podpořených subjektů MSP“ – z důvodu nedostupnosti dat původního indikátoru za celek MSP, upravena také cílová hodnota indikátoru – jedná se o výchozí hodnotu OP TAK, ke zpřesnění dojde po vyhodnocení procentního zastoupení MSP v rámci podaných projektů. Jak zdroj dat byl vypuštěn program EFEKT
- 1.2 – změna indikátoru „Počet realizovaných projektů MSP za účelem snížení energetické náročnosti energetického hospodářství“ na indikátor sledovaný v MS „Podpořené podniky (mikropodniky a MSP)“
- 1.3 – úprava znění indikátoru „Počet realizovaných poradenských aktivit pro MSP týkajících se energetické účinnosti“ Bylo vyškrtnuto „MSP“ a přidána informace o typech poradenských středisek (EKIS, M-EKIS a EnKoMAS). Nelze rozlišit, které poradenství bylo poskytnuto MSP, protože taková evidence není reálně možná, ale drtivá většina byla poskytnuta domácnostem.
- 1.4 – úprava znění indikátoru „Počet MSP se zavedeným energetickým managementem/provedeným energetickým auditem“ na znění „Počet podpořených MSP se zavedeným energetickým managementem“ – energetický audit není prostřednictvím programu EFEKT podporován, pro sledování celkového počtu zavedených energetických managementů není k dispozici relevantní statistika
- 2.2 – návrh na zařazení indikátoru „Počet budov podnikatelských subjektů se zlepšenou energetickou náročností“ a příslušné rozšíření názvu opatření č. 2 na „Podporovat renovaci budov a výstavbu nových budov MSP v pasivním energetickém standardu využívajících OZE v kombinaci s akumulací energie.“

Specifický cíl – Intenzivnější využívání OZE v rámci MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Podpora byla realizována finanční (investiční dotace, provozní dotace) i nefinanční formou (legislativní opatření, zjednodušování povolovacích procesů, usnadnění integrace do elektrizační soustavy). V rámci Modernizačního fondu byly vypsány první výzvy v programu RES+, zejména se jedná o Nové obnovitelné zdroje v energetice (v roce 2022 vyhlášeny výzvy na Fotovoltaické elektrárny – FVE nad 1 MWp (alokace 5 500 mil. Kč) a FVE do 1MWp (alokace 3 100 mil. Kč)), celkový počet projektů zahájených rokem 2022 byl 3 303 s alokací na úrovni 4 mld. Kč. Na základě předběžných výsledků dojde na základě těchto prvních výzev k realizaci cca 500 MW fotovoltaických zdrojů. V březnu 2022 MPO spustilo výzvu na podporu fotovoltaických zdrojů pro podnikatele z Národního plánu obnovy ve výši 1 mld. Kč. Celkově bylo z NPO alokováno na rozvoj fotovoltaických zdrojů 5 mld. Kč, což by mělo vést k rozvoji na úrovni cca 270 MW v závislosti na cenách (počítá se i s možným pořízením akumulace). Do 30. 11. 2022 bylo podáno 5 839 žádostí s 25,3 mld. Kč způsobilých výdajů, 9,5 mld. Kč tvoří dotace. V srpnu 2022 byla rovněž vyhlášena výzva z OP TAK na OZE – větrné elektrárny s alokací 500 mil. Kč. K rozvoji OZE přispělo zejména zjednodušení povolovacích procesů, zvýšila se hranice výkonu výroby elektřiny, od které je nutné získat licenci od Energetického regulačního úřadu. Dosud bylo možné si bez licence nainstalovat elektrárnu o maximálním výkonu 10 kW, návrh MPO umožní si bez licence pořídit elektrárnu o výkonu až 50 kW.

ČR podnikala kroky k rozvoji vodíkových technologií (vznik Národní rady pro vodík na podkladu Národní vodíkové strategie schválené v roce 2021).

V době přípravy výroční zprávy za rok 2021 ještě nebyly k dispozici ucelené indikátorové soustavy pro sledovanou oblast, protože indikátorové soustavy u všech relevantních programů podpory nebyly ještě známy ve finální verzi a nebyla tudíž známa dostupnost dat. Smyslem navržených úprav je využití v maximálním rozsahu indikátorů sledovaných monitorovacími systémy jednotlivých programů, aby mohly být co nejvíce využity automatizované postupy získávání dat a monitoring vyvolával co nejnižší administrativní zátěž. Úpravy indikátorů a opatření jsou následující:

Indikátory 3.1, 4.1, 5.1 a 6.1 byly změněny na „Zvýšení kapacity pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů u podpořených MSP (z toho: elektřina, teplo)“, a to z toho důvodu, že tento indikátor je sledován v rámci relevantních programů podpory a je uveden v MS.

Indikátory 3.2, 4.2, 5.2 „Počet instalovaných elektráren“ byl změněn na indikátor „Celkové množství energie vyrobené z obnovitelných zdrojů (z toho: elektřina, teplo)“ a to z toho důvodu, že tento indikátor je sledován v rámci relevantních programů podpory a je uveden v monitorovacím systému.

Opatření „Podporovat efektivní využití bioplynu a biomasy při výrobě tepla a elektrické energie v MSP“ bylo rozděleno na dvě opatření, a to: „Podporovat čištění a vtláčení biometanu“ a „Podporovat efektivní využití biomasy na KVET a monovýrobu tepla“, v souvislosti s touto skutečností jsou zavedeny nové indikátory 7.1 „Zvýšení kapacity pro výrobu energie (elektřina a teplo) z OZE u podpořených MSP“ a 7.2 „Počet instalovaných technologií na využití biomasy na KVET a monovýrobu tepla u podpořených MSP“.

Specifický cíl – Rozšíření prvků čisté mobility mezi MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

Do konce roku 2022 bylo z OP PIK bylo proplaceno přes 520 projektů a podnikatelé si pořídili 826 elektromobilů a 347 dobíjecích stanic (258 pomalých a 89 rychlých) za 256,3 mil. Kč. V roce 2022 bylo podpořeno stanic o výkonu v rámci posledních projektů 60 elektromobilů a 31 dobíjecích stanic.

V rámci OP Doprava 2014-2020 byl do konce roku 2022 podpořen rozvoj páteřní (500 stanic o výkonu 11 564,9 kg/hod/kW) a doplňkové (885 stanic o výkonu 40 2020 kg/hod/kW) sítě plnicích stanic, infrastruktury LNG plnicích stanic (5 stanic o výkonu 19 200 kg/hod/kW) a vodíkových plnicích stanic (2 stanice o výkonu 60 kg/hod. kW). V roce 2022 vyhlášena z OP Doprava 2021-2027 výzva „Infrastruktura pro alternativní paliva -

podpora rozvoje infrastruktury vodíkových plnicích stanic” - podpořeno 6 projektů o plánované hodnotě výkonu 380 kg/hod.

V rámci Modernizačního fondu byl schválen program podpory TRANSCoM – Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru. Program podporuje nákup a pořízení vozidel na alternativní pohon a neveřejnou infrastrukturu u podnikatelských subjektů. V roce 2022 nebyla z tohoto programu vyhlášena žádná výzva. Obdobná podpora je nastavena v rámci Národního plánu obnovy v komponentě Čistá mobilita, v roce 2022 nebyla vyhlášena žádná výzva. Vodíkový pohon se zatím v ČR nachází spíše ve fázi pilotních projektů a realizací, oblast dopravy byla identifikována jako perspektivní například v oblasti vývoje technologie vodíkových palivových článků. Předpokládá se rozvoj vodíkových stanic především ze strany dopravních podniků, nákladní dopravy nebo velkých firemních flotil. Významnou úlohu v této oblasti sehrávají tzv. uhelné regiony⁴⁸, které aktivity rozvoje vodíkových technologií spojují s procesem transformace v souvislosti s útlumem těžby uhlí. V ČR byly v roce 2022 v Centrálním registru vozidel evidovány 3 FCEV (kategorie vozidla M1). V červnu 2022 byla zprovozněna první veřejná vodíková plnicí stanice v ČR společností VÍTKOVICE, a. s.

Rovněž v roce 2022 v rámci NPO se připravovala výzva k podpoře nákupu 4 055 elektromobilů (BEV a FCEV) v kategoriích M1 a N1 a 500 e cargo kol. Celková alokace byla navýšena na 2,0 mld. Kč. V rámci OP Doprava byl schválen dotační program na podporu budování veřejné infrastruktury pro alternativní paliva s důrazem na dobíjecí stanice a vodíkové plnicí stanice. Na podzim 2022 také byla vyhlášena výzva „Strategické projekty“ v rámci OP Spravedlivá transformace, kde mezi strategické projekty byl zařazen projekt H2 Triangl⁴⁹ (Ústecký kraj) zaměřený na výstavbu vodíkového hospodářství uvnitř průmyslového areálu Triangle.

Strategický cíl – Efektivnější využívání zdrojů ze strany MSP

Specifický cíl – Snížení spotřeby vody v MSP

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V rámci dílčích opatření č. 9-11 za rok 2022 započala podpora MSP z programu NPO, komponenta Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda. Od roku 2023 pak MPO podporuje tuto oblast také v rámci OP TAK, priorita Efektivnější nakládání se zdroji.

V roce 2022 MPO v souvislosti s předcházením negativních dopadů sucha na průmyslové podniky vyhlásilo v rámci NPO Úspora vody v průmyslu výzvu s alokací 1 mld. Kč zaměřenou na podporu projektů úsporného využívání vody. Bylo vydáno 51 rozhodnutí o poskytnutí dotace, projekty jsou v současné době v realizaci, z toho 37 vydaných rozhodnutí se týká MSP v opatření č. 9 a 14 vydaných rozhodnutí se týká MSP v opatření č. 10.

V rámci OP TAK se v roce 2022 na Udržitelné hospodaření s vodou neuskutečnila žádná výzva.

V době přípravy loňské výroční zprávy ještě nebyly k dispozici ucelené indikátorové soustavy pro účely Strategie podpory MSP, a dle předpokladu nastala potřeba úpravy nastavených cílových hodnot na základě provedených konzultací v první polovině roku 2023. Vzhledem ke změnám vzniklým od vydání Strategie podpory MSP v ČR pro období 2021–2027 do dnešní doby v programech OP TAK a NPO tak dochází ke změnám cílových hodnot u indikátorů 9 a 10.

Nové hodnoty jsou nastaveny s ohledem na zkušenosti podpory opatření v rámci NPO (doposud nebyla podobná aktivita podporována). Příprava projektů je velmi nákladná (zejména nutnost zpracování vodního auditu) a zároveň jsou nákladná i realizovaná opatření (investice v desítkách mil. Kč.), proto existuje předpoklad zájmu spíše ze strany velkých podniků než MSP.

⁴⁸ Moravskoslezský kraj, Ústecký kraj, Karlovarský kraj

⁴⁹ Dostupné na: <https://opst.cz/projekt/h2-triangle/>

Specifický cíl – Zvýšení zapojení MSP do oběhového hospodářství

Shrnutí k opatřením s průběžným termínem plnění:

V rámci dílčích opatření č. 12 a 13 za rok 2022 započala podpora MSP z programu NPO, komponenta Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda. Současně probíhalo čerpání z programu OP PIK v NUT – druhotné suroviny. Od roku 2023 pak MPO podporuje tuto oblast také v rámci OP TAK, prioritě Efektivnější nakládání se zdroji.

V rámci NPO Cirkulární řešení v podnicích byla vyhlášena v roce 2022 výzva s alokací 1 mld. Kč. Bylo vydáno 101 rozhodnutí o poskytnutí dotace, projekty jsou v současné době v realizaci, z toho 90 vydaných rozhodnutí se týká MSP v opatření č. 12 a 1 vydané rozhodnutí se týká MSP v opatření č. 13.

V OP TAK se v roce 2022 neuskutečnila žádná výzva.

V případě opatření č. 15 byly podpořeny 2 projekty v rámci ČR, 1 na zpracování rud a 1 incomingová mise z oblasti těžebního průmyslu do ČR, u opatření č. 16 došlo k podpoře 4 projektů outgoingových misí do Alžír, do Indonésie, do Severní Makedonie a do Mongolska. U opatření č. 17 byl podpořen 1 projekt vývoje technologií na zpracování vytěžených rud.

Stejně jako u výše uvedeného specifického cíle spotřeby vody, i zde bylo potřeba upravit nastavené cílové hodnoty indikátorů na základě provedených konzultací v první polovině roku 2023. Z důvodu změn nastalých od vydání Strategie MSP v programech NPO, a především OP TAK dochází k úpravám cílových hodnot u indikátorů 12 a 13:

12.1.: Ze zkušenosti z výzvy vyhlášené v rámci NPO při obdobné alokaci navrhujeme úpravu na poloviční hodnoty. Oproti původnímu odhadu je zájem spíše o nákladnější realizace, a proto je počet projektů nižší. Zvýšená nákladovost opatření je mimo jiné způsobena zejména vyššími požadavky na kvalitnější typy realizovaných opatření než při tvorbě predikce.

13.1.: Jedná se o velmi nákladné projekty, kde je zanedbatelný zájem ze strany MSP o realizaci opatření z důvodu velmi nákladných investic a nedostatečného kapitálu MSP pro komplexní změny výrobních postupů, a to i přes vyšší příslibenou podporu.

5. Souhrnné vyhodnocení podpor podnikům ze státního rozpočtu

Tabulka 2: Opatření na podporu podnikatelů za rok 2022–v mld. Kč

Přímá opatření	2022 (1/2022-12/2022)
Program Technologické agentury "TH-EPSILON"	0,3
Program Technologické agentury "TI-BETA2"	0,1
Program Technologické agentury "TJ-ZÉTA"	0,1
Program Technologické agentury "TK-THÉTA"	0,7
Program Technologické agentury "TL-ÉTA"	0,4
Program Technologické agentury "TM-DELTA 2**"	0,2
Program Technologické agentury "TN-NÁRODNÍ CENTRA KOMPETENCE"	0,3
Program Technologické agentury „TO-KAPPA“	0,3
Program Technologické agentury „TP-GAMA 2“	0,1
Program Technologické agentury "TREND"	1,7
Program MPO "Country for the Future"	0,4
Celkem	4,6

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Tabulka 3: Záruky a Bezúročné půjčky (k 31.12.2022) – v mld. Kč

Poskytnuté úvěry (výše úvěrů/zaručené úvěry)	2022 (1/2022-12/2022)
Národní záruka*	5,8
Celkem	5,8

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

6. Souhrnné vyhodnocení podpor MSP ze zdrojů EU

OP PIK

V rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (2014-2020) bylo k 31. 12. 2022 podpořeno celkově 13 178 MSP.

V rámci MSP tato podpora umožnila:

- zajištění 572 nových výzkumných pracovníků
- navýšení počtu nových, rozšířených či modernizovaných výzkumných pracovišť MSP o 265
- podpořit 2 359 MSP spolupracujících s výzkumnými institucemi
- zavést 1 363 inovací v MSP
- přihlásit 1 406 nových výsledků aplikovaného výzkumu MSP
- využít 3 875 inovačních voucherů pro potřeby MSP
- zajistit 4 543 účastí MSP na výstavách a veletrzích v zahraničí
- využít 1 437 nových kapacit pro školení a odborné vzdělávání MSP
- zvýšení kapacity zařízení pro výrobu energie z OZE v MSP ve výši 43,189 MW
- snížení konečné spotřeby energie u MSP o 1 078 828 GJ/rok
- zavést 742 nově aplikovaných inovativních nízkouhlíkových technologií v rámci MSP
- pořízení 556 informačních systémů v rámci MSP
- snížení emisí CO₂ v rámci MSP o 103 892 tun za rok
- odhadované roční snížení emisí skleníkových plynů 27 085 tuny ekvivalentu CO₂/rok

OP TAK

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (2021–2027) byl Evropskou komisí schválen 28. června 2022. V tomto roce byly vyhlášeny výzvy:

- **Aplikace** – vývoj nových produktů, materiálů, technologií a služeb prostřednictvím realizace projektů průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje – alokace 4 mld. Kč
- **Inovace** – posílení inovační výkonnosti domácích firem a zvýšení jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím zvýšení využívání unikátních know-how – alokace 1 mld. Kč
- **Inovační vouchery** – ochrana práv průmyslového vlastnictví – alokace 50 mil. Kč
- **Proof of Concept** – transfer technologií a znalostí mezi výzkumnými organizacemi a podniky, za účelem uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v praxi – alokace 200 mil. Kč
- **Úspory energie** – snížení úrovně konečné spotřeby energie ČR a naplnění cílů ve vztahu k výrobním a technologickým procesům, renovacím a výstavbě podnikatelských budov – alokace 10 mld. Kč
- **OZE** – Větrné elektrárny – alokace 500 mil. Kč

Národní plán obnovy

Nástroj pro oživení a odolnost byl zřízen v souvislosti s obnovou hospodářství po krizi způsobené pandemií onemocnění COVID-19 jako nástroj pro dočasnou podporu na zmírnění hospodářského a sociálního dopadu pandemie. S ohledem na energetickou krizi spojenou s vojenskou invazí Ruska na Ukrajinu bylo v prosinci 2022 dosaženo na úrovni EU dohody o jeho revizi. Změny umožňují členským státům doplnit do svých plánů

pro oživení a odolnost zvláštní kapitoly plánu REPowerEU za účelem financování investičních a reformních opatření v souladu s cíli plánu REPowerEU. Rada nová pravidla formálně přijala v únoru 2023.

V tomto roce byly vyhlášeny výzvy:

- **Rise Up 3.0** – výzkum medicínských řešení v době digitalizace – komponenta 1.4, alokace 100 mil. Kč
- **Digitální podnik** – komponenta 1.5, alokace 1,8 mld. Kč, podáno 430 žádostí za 4,6 mld. Kč způsobilých výdajů, z toho 1,8 mld. Kč tvoří dotace
- **Virtuální podnik** – komponenta 1.5, alokace 600 mil. Kč, podáno 212 žádostí za 1,4 mld. Kč způsobilých výdajů, z toho 385 mil. Kč tvoří dotace
- **Digitální vysokokapacitní sítě** – komponenta 1.3, alokace 2,9 mld. Kč
- **Central European Digital Media Observatory** – komponenta 1.4, alokace 43 mil. Kč
- **Regenerace brownfieldů pro podnikatelské účely** – komponenta 2.8, alokace (v roce 2022) 550 mil. Kč – z toho 500 mil. Kč z prostředků Národního plánu obnovy a 50 mil. Kč z národních zdrojů (prostředky rozpočtové kapitoly MPO)
- **Fotovoltaické systémy s/bez akumulace** – komponenta 2.3, alokace 4 mld. Kč – do 30. 11. 2022 podáno 5 839 žádostí s 25,3 mld. Kč způsobilých výdajů, 9,5 mld. Kč tvoří dotace
- **Modernizace distribuce tepla v systémech dálkového vytápění** – komponenta 2.3, alokace 1,7 mld. Kč
- **Úspory vody v průmyslu** – komponenta 2.7, alokace 1 mld. Kč
- **Cirkulární řešení v podnicích** – komponenta 2.7, alokace 1 mld. Kč, předloženo 231 žádostí

Modernizační fond

Modernizační fond byl zřízen v návaznosti na revizi směrnice 2003/87/ES o vytvoření systému obchodování s emisemi skleníkových plynů, a nabízí členským státům Evropské unie investice na rozvoj nízkouhlíkových technologií, modernizaci energetických systémů a zlepšení energetické účinnosti. Finanční prostředky čerpá zejména z monetizace 2 % celkového počtu emisních povolenek v systému EU ETS na období 2021–2030. Zaměřuje se na tyto prioritní oblasti: výrobu a využití energie z OZE, energetickou účinnost a zařízení pro akumulaci a distribuci energie. V roce 2022 měly ke sledovaným opatření Strategie relevanci následující programy a výzvy:

- **ENERG ETS** – Zlepšení energetické účinnosti a snižování emisí skleníkových plynů v průmyslu v EU ETS – v roce 2022 byly vyhlášeny výzvy „Modernizace strojů a technologií: malé projekty“ (alokace 5 mld. Kč) a „Modernizace zdrojů: velké projekty“ (alokace 8 mld. Kč), byla ukončena výzva Modernizace zdrojů: malé projekty (alokace 1,4 mld. Kč)
- **ENERG** – Zlepšení energetické účinnosti v podnikání (mimo zařízení EU ETS) – podmínky programu byly v přípravě
- **RES+** - Nové obnovitelné zdroje v energetice – v roce 2022 vyhlášeny výzvy na Fotovoltaické elektrárny – FVE nad 1MWp (alokace 5,5 mld. Kč), FVE do 1MWp (alokace 3,1 mld. Kč). Celkově bylo v roce 2022 zahájeno 3 303 projektů⁵⁰
- **TRANSCOM** – Modernizace dopravy v podnikatelském sektoru — podpora nákupu a pořízení vozidel na alternativní pohon a neveřejnou infrastrukturu u podnikatelských subjektů, v roce 2022 byl program schválen, výzva se připravovala.

⁵⁰ Dostupné na: <https://www.sfzp.cz/dokumenty/detail/?id=2442>

Unijní programy

Program pro jednotný trh

Program pro jednotný trh (PJT) má za cíl zlepšit fungování vnitřního trhu. Program je rozdělen mezi šest specifických cílů, které míří na zefektivnění vnitřního trhu s ohledem na digitální transformaci, stanovování norem, vysokou úroveň ochrany spotřebitele a zajištění bezpečnosti výrobků, zdraví lidí, zvířat a rostlin, vývoj, vypracovávání a šíření spolehlivé evropské statistiky. Jelikož navazuje na několik předchozích programů na podporu malých a středních podniků (včetně programu COSME), jedním z cílů je rovněž posílení konkurenceschopnosti a udržitelnosti malých a středních podniků s velkým důrazem na přechod na zelené a digitální technologie. Míra spolufinancování aktivit na podporu konkurenceschopnosti MSP se pohybuje mezi 60-100 %, některé akce však mají stanovenou fixní částku. Alokace na tento cíl činí pro období 2021-2027 1 mld. EUR. Národním kontaktním místem PJT v ČR je MPO.

Z programu PJT je na základě vyhlášené výzvy realizován projekt Enterprise Europe Network (EEN), který je v ČR kofinancován prostřednictvím projektu BISON3T – Síť na podporu podnikání a inovací. V roce 2022 byla zahájena další fáze tohoto projektu s trváním do 30. 6. 2025. Hlavním cílem je poskytování komplexních služeb vedoucích ke zvyšování inovačního potenciálu českých malých a středních podniků a mezinárodní konkurenceschopnosti MSP, podpora jejich růstu, přístupu na zahraniční trhy a k financování. Dalšími cílem je podpora MSP při přechodu k udržitelným obchodním, výrobním a podnikatelským modelům, digitální transformaci a posilování odolnosti podniků vůči vnějším vlivům. Realizaci projektu zajišťuje konsorcium šesti partnerských organizací s územní působností pokrývající všechny regiony ČR. Mezi nabízené služby pro MSP patří mimo jiné pomoc při vyhledávání zahraničních partnerů pro obchodní či technologickou spolupráci, informace o podmínkách podnikání v rámci jednotlivých zemí sítě EEN, zapojení do mezinárodní databáze poptávek a nabídek, analýza inovačního potenciálu, transfer znalostí, vyhledávání projektových partnerů pro mezinárodní výzkumné projekty či mezinárodní kooperační setkání a veletrhy.

InvestEU

Součástí Dohody o partnerství je převod alokace ve výši 80 mil. EUR do složky členského státu k programu InvestEU na aktivity odpovídající obsahové náplni OP TAK v gesci MPO. V souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523 ze dne 24. března 2021, kterým se zavádí program InvestEU a mění nařízení (EU) 2015/1017 byla v září 2022 uzavřena návazná Dohoda o příspěvku mezi Českou republikou a Evropskou komisí. Z důvodu věcného zaměření je gestorem dohody MPO. Dohoda stanovuje využití převedené alokace na záruční program pro české MSP a malé podniky se střední tržní kapitalizací (do 500 zaměstnanců) s předpokládanou realizací Národní rozvojovou bankou. Tento program (Záruka 2023-2030) by měl navázat na dobíhající program Záruka 2015-2023, který realizuje NRB. Program by měl být zároveň nastaven doplňkově k plánovanému záručnímu nástroji pro MSP z OP TAK (Expanze-záruky), který např. neumožňuje podpořit podniky z regionu hl. města Prahy. Záruka pomůže v řešení obtížnějšího přístupu k financování podnikům v současné zhoršené ekonomické situaci, a bude tak řešit potřeby obnovy české ekonomiky.

Horizont Evropa

Jednou z variant podpory MSP v oblasti VaVal je rámcový program Evropské komise zaměřený na výzkum a inovace – Horizont Evropa. Program navazuje na předchozí rámcový program Horizont 2020 a probíhá od roku 2021 do roku 2027. Jeho cílem je posílení Evropského výzkumného prostoru (ERA) a unijních výzkumných a technologických základů, oživení evropských inovačních kapacit, konkurenceschopnosti a pracovního trhu. Program Horizont Evropa nabízí MSP širokou škálu možností podpory záměrů od základního výzkumu až po komercializaci inovací. Specificky na MSP jsou zaměřeny některé z aktivit pilíře Inovativní Evropa, zvláště pak nástroje Evropské rady pro inovace. Zajímavou možností jsou pak i některé z aktivit Evropského inovačního a technologického institutu nebo tzv. kaskádové granty často cílené právě na MSP. Přestože jednou z priorit Evropské komise je zvýšit počet a úspěšnost MSP v programu, české podniky této možnosti příliš nevyužívají. Důvodem může být nižší míra úspěšnosti nebo nutnost uzavřít mezinárodní partnerství u většiny výzev.

Během roku 2022 probíhal proces změny řízení inovačního fondu EIC poskytujícího investiční část financování v jednom z nástrojů EIC (Accelerator). Kvůli němu došlo k velkému zpoždění financování, na které měly nárok MSP podpořené v roce 2021. Nejasná situace mohla přispět k větší zdrženlivosti podniků hlásit se o podporu

z tohoto nástroje. Postupně ale také dochází k přijímání opatření, která by měla zapojení českých MSP podpořit nebo usnadnit. Došlo z certifikaci programů TA ČR, které mohou být podniky využity jako tzv. Plug-in do nástroje EIC Accelerator (GAMA 2 podprogram 2 a jeho pokračovatel program SIGMA). Podniky podpořené z některého z programů EIT mohou také využít podobný mechanismus pod názvem Fast-track. Zároveň pokračuje podpora držitelů Seal of Excellence.

Pětina návrhů předložených českými výzkumníky v rámci programu Horizon Europe za poslední rok a půl má získat financování, vyplývá z analýzy úspěšnosti. Česká republika je tak o více než čtyři procentní body nad celkovou úspěšností Horizon Europe 15,8 %. I přes vysokou úspěšnost mnoho projektů nezískalo ocenění. Téměř 63 % z předložených bylo klasifikováno jako dostatečně dobré, aby získaly finanční prostředky, ale pouze 20 % se to povedlo. Jedná se o problém napříč celým programem Horizon Europe, který je finančně limitovaný.

Digitální Evropa

Program napomáhá urychlit digitální transformaci unijního hospodářství, průmyslu a společnosti, přináší výhody občanům, orgánům veřejné správy a podnikům, zejména MSP, a napomůže zvyšovat konkurenceschopnost EU v globální digitální ekonomice. Zároveň má přispívat k překlenutí digitální propasti prostřednictvím ucelené přeshraniční podpory. Program se zaměřuje na posilování a podporu kapacit v klíčových oblastech digitálních technologií prostřednictvím jejich rozsáhlého zavádění, v soukromém sektoru a v oblastech veřejného zájmu na zvětšení rozsahu šíření a využívání klíčových digitálních technologií, prosazování digitální transformace a přístup k digitálním technologiím. Program poskytne finanční prostředky na projekty v pěti klíčových oblastech: a) Vysoce výkonná výpočetní technika (superpočítače), b) Umělá inteligence, c) Kybernetická bezpečnost a důvěra, d) Pokročilé digitální dovednosti, e) Zavedení a co nejlepší využívání digitálních kapacit a interoperabilita. Celkový rozpočet na období 2021–2027 je 7,5 mld. EUR (v běžných cenách). Záměrem programu je také vytvořit napříč EU síť Evropských center pro digitální inovace (EDIH) se specializací na vysoce výkonnou výpočetní techniku (HPC), kybernetickou bezpečnost a umělou inteligenci. Tuto síť doplní sektorová Testovací a experimentální zařízení pro využití umělé inteligence v oblastech agri-food, chytrá města a komunity, průmyslová výroba a e-zdravotnictví. Během prvních tří čtvrtletí roku 2023 bylo vyhlášeno celkem 23 evropských výzev. V závěru roku se počítá s vyhlášením další vlny výzev, jejich bližší počet není zatím znám. V ČR byla vytvořena síť šesti Evropských center pro digitální inovace (EDIH), jejíž fungování je kofinancováno z Národního plánu obnovy. Dále vzniká Testovací a experimentální zařízení pro umělou inteligenci v oblasti výroby (AI TEF).

Prostřednictvím vzniklé sítě národních a evropských center pro digitální inovace (eDIHs) se zajistí akcelerace digitální transformace podniků. Program Digital Europe bude účelně využit až v 2. polovině programovacího období, kdy se očekává zájem o výkonnou výpočetní techniku pro AI, jenž bude komplementárně doplňovat potenciál sítě VHCN.

Seznamy

Seznam grafů

Graf 1: Srovnání vývoje míry inflace v Eurozóně s vývojem inflace v ČR v letech 2021-2022.....	7
Graf 2: Podíl MSP v nefinančním sektoru v EU-27 podle počtu podniků, zaměstnanosti a přidané hodnoty ..	8
Graf 3: Zastoupení MSP EU-27 v odvětvích NFBS v roce 2022.....	8
Graf 4: Vývoj hrubého domácího produktu (ve stálých cenách).....	10
Graf 5: Vývoj míry inflace v letech 2021–2022.....	11
Graf 6: Vývoj úrokových sazeb České národní banky (repo sazby) v roce 2021-2022	11
Graf 7: Harmonizovaná míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2022.....	12
Graf 8: Vývoj počtu ekonomicky aktivních MSP	13
Graf 9: Vývoj počtu živnostenských oprávnění.....	13
Graf 10: Vývoj počtu zaměstnanců MSP (v tis.).....	14
Graf 11: Vývoj přidané hodnoty MSP (v mil. Kč).....	14
Graf 12: Vývoj výkonů MSP (v mil. Kč).....	15
Graf 13: Vývoj mzdových nákladů MSP (v mil. Kč).....	15
Graf 14: Vývoj investic MSP (v mil. Kč).....	16
Graf 15: Vývoj zahraničního obchodu MSP (v tis. Kč)	16
Graf 16: Kvalita podnikatelského prostředí v ČR dle průzkumu mezi podniky.....	17
Graf 17: Investice rizikového kapitálu v zemích střední a východní Evropy v roce 2022 (v tis. EUR)	25
Graf 18: Vývoz MSP v ČR dle velikosti podniku (počtu zaměstnanců) za rok 2022.....	25
Graf 19: Vývoj účasti dospělé populace na dalším vzdělávání v ČR a EU27	30
Graf 20: Vývoj výdajů na podporu výzkumu, vývoje a inovací v mld. Kč	33
Graf 21: Výkonnost inovačních systémů členských států EU v roce 2022	34
Graf 22: Digitalizace podnikání.....	37
Graf 23: Vývoj konečné spotřeby energie	39
Graf 24: Vývoj počtu nově registrovaných vozů na alternativní paliva	40
Graf 25: Vývoj počtu dobíjecích a plnicích stanic a spotřeby elektřiny u veřejných dobíjecích stanic	41
Graf 26: Realizované nebo plánované projekty v konkrétních oblastech hospodářství s vodou	42
Graf 27: Realizované nebo plánované projekty v konkrétních oblastech oběhového hospodářství.....	42

Seznam tabulek

Tabulka 1: Objemy a počty investic fondů rizikového financování s veřejnou podporou.....	23
Tabulka 2: Opatření na podporu podnikatelů za rok 2022 – v mld. Kč	47
Tabulka 3: Záruky a Bezúročné půjčky (k 31.12.2022) – v mld. Kč	47

Seznam obrázků

Obrázek 1 Ukázka z online datové platformy CzechInvest	25
--	----

Seznam příloh

Příloha 1a Podnikatelské prostředí – aktualizace implementačního plánu	
Příloha 1b Přístup k financím – aktualizace implementačního plánu	
Příloha 1c Přístup na trhy – aktualizace implementačního plánu	
Příloha 1d Pracovní síla, dovednosti a vzdělávání – aktualizace implementačního plánu	
Příloha 1e Výzkum, vývoj a inovace – aktualizace implementačního plánu	
Příloha 1f Digitalizace – aktualizace implementačního plánu	
Příloha 1g Nizkougřivková ekonomika a účinné nakládání se zdroji - aktualizace implementačního plánu	